

ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
เทพรัตน์ พานิชยิ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2553

ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
เทพรัตน์ พานิชยิ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
เทพรัตน์ พานิชยิ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2553

เทพรัตน์ พานิชย์. (2553). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปฐมวัย ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Match Paired Signed-Ranks Test) และการทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann – Whitney U Tests)

ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECTS OF MUSIC ACTIVITIES BY ORFF THEME TOWARDS EARLY
CHILDHOOD CREATIVITY AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY : PRASARNMIT
DEMONSTRATION SCHOOL (ELEMENTARY) IN VADHANA DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

THEPPHARAT PANICHYING

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2010

Theppharat Panichying. (2010). *The Effect of Music Activities by Orff Theme Towards Early Childhood Creativity at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration School (Elementary) in Vadhana District, Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Srinakharinwirot University
Project Advisor : Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this experimental research was to study the effect of Music Activities by Orff Theme towards early childhood creativity at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration School (Elementary) in Vadhana district, Bangkok, in the academic year 2009. The Subject were 16 students, sample were randomly sampling selected from population whose creativity were low. Then they were randomly divided into two group ; experimental group was exposed to Music Activities by Orff Theme training program while the control group was not. The research instrument was the Creativity Observations Form. The data was analyzed by The Wilcoxon Match Paired Signed-Ranks Test and The Mann – Whitney U Tests.

The result were as follows :

1. The creativity of the students were exposed to Music Activities by Orff Theme training program got significantly increased than before the experiment at .01 level.
2. The creativity of the students were not exposed to Music Activities by Orff Theme training program got significantly increased than before the experiment at .05 level.
3. The creativity of the students were exposed to Music Activities by Orff Theme training program got significantly higher than the other that were not exposed to Music Activities by Orff Theme training program at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิด
สร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่าย
ประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ของเทพรัตน์ พานิชยิ่ง จบนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

.....

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาน)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์วาทีต สุวรรณสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิชราภรณ์ ชุมพล อาจารย์ดวงตา คุณเกษมกิจ อาจารย์มิ่ง เทพคร เมือง และอาจารย์ปฐมภรณ์ เดชะโกศยะ ที่ให้ความกรุณาผู้วิจัยในการดำเนินการทดลอง

ขอขอบใจ นางสาวณัฐย์ อธิชัยมานนท์ และนางสาวศศิภาญจน์ วัฒนชนโนบล ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการดำเนินการทดลอง

ขอขอบใจ นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาและบูรพคณาจารย์ทั้งหลาย ผู้วางรากฐานการศึกษาทุกระดับแก่ผู้วิจัย

เทพรัตน์ พานิชยิ่ง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมติฐานในการการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร.....	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	42
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	43
การดำเนินการทดลอง.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	58
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	60
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	70
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะที่บ่งถึงความสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์.....	30
2 ตารางสอน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ชั้น เด็กเล็ก ปีการศึกษา 2552.....	39
3 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest – Posttest Design.....	51
4 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ในกลุ่ม ทดลองก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	55
5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ในกลุ่ม ทดลองก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	56
6 แสดงผลต่างของการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้ กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	57
7 แสดงคะแนนเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลัง ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	107
8 แสดงคะแนนเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลัง ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	108
9 แสดงผลต่างของคะแนนเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรม ดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ.....	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงแบบจำลอง โครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด.....	33
2 โน้ตเพลง Arm Movement.....	102
3 โน้ตเพลง Chase Your Cares Away.....	103
4 โน้ตเพลง The Gardener.....	104
5 โน้ตเพลง The Snowman.....	105
6 โน้ตเพลง Driving Along On a Big Red Bus.....	106

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ตามทิศทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาทุกฝ่ายทั้ง บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหารทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมกันจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (อำรุง จันทวานิช. 2543: 7) อนาคตของประเทศขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนในวันนี้ เพราะในโลกยุคใหม่ การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติ โดยเฉพาะประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปฏิรูป (รุ่ง แก้วแดง. 2543: 4)

การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปด้วยดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองของประเทศนั้นเป็นสำคัญ ฉะนั้น การพัฒนาคุณภาพของประชากรจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศ การศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีลักษณะประการหนึ่ง คือ มีความคิดสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2535: 1) ประเทศไทยจึงได้กำหนดให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้เน้นถึงการศึกษาพัฒนาคนให้มีลักษณะที่เป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 24 – 25) ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ ความก้าวหน้า และความ เป็นผู้นำของชาติ บรรดาประเทศผู้นำในปัจจุบันต่างก็พยายามแข่งขันและตัดสินใจแพ้ชนะด้วยความคิดสร้างสรรค์ จึงมีคำกล่าวว่า ประเทศใดที่สามารถแสวงหาพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของประเทศได้มากเท่าใดก็ยิ่งสนับสนุนให้ชาตินั้นเป็นฝ่ายได้มากเท่านั้น (อารี พันธุ์มณี. 2537: 234)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการให้บริการทางการศึกษาเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตของเด็ก เพราะการพัฒนาทุกๆ ด้านของบุคคล ล้วนมีรากฐานมาจากการพัฒนาในวัยเด็กอันเป็นวัยแรกของชีวิต นับตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี เป็นช่วงอายุที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญเติบโตของสมอง ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในวัยต่อไป (ธารง ชูชีพ. 2546: มปป) ซึ่งสอดคล้อง กับคำกล่าวของทอแรนซ์ (Torrance. 1965) ที่ว่า ควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัยได้เท่าไร ก็ยิ่งเป็นผลดีมากเท่านั้น โดยเฉพาะในช่วงก่อนวัยเรียน หรือช่วง 6 ขวบแรกของชีวิต เป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง

ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กกำลังพัฒนา (อารี พันธุ์ณี. 2547: 2) การเรียนรู้จะมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กในอนาคต โดยเฉพาะในภาวะสังคมโลกที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การฝึกให้เด็กรู้จักแยกแยะเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จะช่วยให้เด็กพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและเข้าใจสังคมมากขึ้น

การเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางดนตรีมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับสมองส่วนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เมื่อเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีอย่างสม่ำเสมอทำให้การเจริญเติบโตของสมองส่วนนี้เป็นไปได้อย่างเต็มที่ ทำให้เด็กมีความคิดความอ่าน สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ได้ดีในอนาคตต่อไป (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. 2548: 10 -11) สอดคล้องกับ จเร ลำอาจ (2550: 25 – 28) กล่าวว่า เมื่อเราฟังดนตรีนั้น สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา จะทำงานพร้อมกัน เสียงดนตรีก่อให้เกิดการสร้างเส้นใยสมองเพิ่มขึ้นและดนตรีสามารถเพิ่มความคิดอย่างมีเหตุผล การคิดจินตนาการที่เป็นเหตุเป็นผล หรือที่เรียกว่า การให้เหตุผลเชิงมิติสัมพันธ์ (Spatial – reasoning) คือ การรู้จักเชื่อมโยงความคิดให้เข้ากับรูปภาพและสิ่งของ เช่น ความสามารถในการจินตนาการ และถ่ายทอดสิ่งนั้นออกมาเป็นรูปภาพหรือสิ่งของจับต้องได้ และทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ เสียงดนตรีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะวางรากฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่า ดนตรีวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์สติปัญญาและบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญเติบโตของสมองของเด็ก ซึ่งจะเป็พื้นฐานของการพัฒนาในวัยอื่นๆ ต่อไป

การเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กในปัจจุบันมีผู้คิดค้นแนวคิด วิธีการและหลักการต่างๆ มากมาย และที่เป็นที่ยอมรับและเผยแพร่ไปทั่วโลกแนวหนึ่ง คือ แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) ซึ่งเรียกวิธีการสอนนี้ว่า ออร์ฟ – ชูลเวอร์ค (Orff – Schulwerk. 1930) เป็นการสอนดนตรีสำหรับเด็ก ที่คำนึงและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นการสอนดนตรีผ่านการลงมือกระทำอย่างมีชีวิตชีวา และสร้างสรรค์การมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งออร์ฟเน้นกระบวนการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ เด็กได้รับรู้ถึงความรู้สึกของสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำ ภาพที่อยู่ในใจรวมถึงข้อมูลต่างๆ จะถูกสะสมไว้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในเวลาต่อมา (ต้องจิตต์ จิตดี. 2547 : 2) การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของออร์ฟ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก โดยที่ออร์ฟวางแผนการสอนเป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกันโดยเริ่มจากความรู้ง่ายๆ สิ่งที่ยากที่สุดแล้วมีการสอนที่ต่อเนื่องจนไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนที่สุด โดยใช้ประสบการณ์ของตัวเองเป็นอุปกรณ์การสอนดนตรี (ธวัชชัย นาควงษ์. 2543: 100)

ดนตรีเป็นศิลปะบริสุทธิ์ ซึ่งสื่อไปถึงจิตวิญญาณของเด็กได้โดยตรง ดนตรีเป็นประสบการณ์ที่เด็กจะเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเอง เด็กทั่วไปมักจะชอบดนตรี จากผลการวิจัยพบว่า เด็กสามารถตอบสนองเสียงและดนตรีได้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีการตอบสนองต่อเสียงดนตรีคือ ทารกในครรภ์จะมีการเต้นของหัวใจที่เร็วขึ้น เมื่อได้ยินเสียงเพลงต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่า หลังจากที่ทารกคลอดออกมาจากครรภ์มารดาแล้วมีแนวโน้มที่จะชอบเพลงหรือดนตรีที่เขาได้ฟังประจำในขณะที่อยู่ในครรภ์ (เขาวพา เดชะคุปต์. 2540: 71) ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของศิลปะที่ต้องใช้ความคิด และ

จินตนาการ การสร้างภาพในใจ เป็นเรื่องของมิติสัมพันธ์ คนตรีเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพมากในการช่วยเสริม การเปิดดนตรีบรรเลงคลอเบาๆ ในระหว่างการทำกิจกรรมในงานวาดภาพ หรืองานศิลปะต่างๆ จะช่วยเสริมศักยภาพในการสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ (จเร ลำอาจ. 2550: 108) เพลงและดนตรีเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กใช้ประสาทการรับรู้ การฟังและความรู้สึก เป็นสื่อกระตุ้นให้เคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งทำให้เด็กพัฒนาการควบคุมบังคับกล้ามเนื้อการเคลื่อนไหวต่างๆ ของร่างกายให้เกิดทักษะ มีการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อและสายตา นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกท่าทาง ความคิดสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547: 119)

จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสสอนดนตรีให้แก่นักเรียนระดับปฐมวัยทั้งชายและหญิง ช่วงอายุ 5 -6 ปี ร่วมกับผู้ปกครองอาสาภายใน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สังกัดพบว่า นักเรียนในกลุ่มเดียวกันมีความคิดสร้างสรรค์ทางด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องแคล่วมากน้อยแตกต่างกัน โดยการสังเกตขณะที่ตอบคำถามหรือทำงานส่ง จึงทำให้เกิดความสนใจเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย ดังนั้น จึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน คือ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์น้อย เนื่องจากนักเรียนมักจะตอบคำถามซ้ำๆ กับเพื่อนหรือตอบตามเพื่อน หรือใกล้เคียงกับเพื่อน ชอบเลียนแบบเพื่อนในการทำงาน และไม่ค่อยมีความคิดแปลกใหม่เป็นของตนเอง

ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจเพิ่มเติมในนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 48 คน โดยให้วาดรูป “สิ่งไม่มีชีวิต” ให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 5 นาที พบว่า นักเรียน จำนวน 15 คน วาดได้ 1 - 4 รูป คิดเป็นร้อยละ 31.25 นักเรียน จำนวน 17 คน วาดได้ 5 - 8 รูป คิดเป็นร้อยละ 35.41 และ นักเรียน จำนวน 16 คน วาดได้ 9 - 12 รูป คิดเป็นร้อยละ 33.33 และแบ่งรูปที่วาดซ้ำๆ กัน ได้แก่ รูปบ้าน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รูปรถยนต์ ดวงอาทิตย์ และกระเป๋าน้ำ จำนวนอย่างละ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 รูปรองเท้า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 รูปประตู เสื้อผ้า และนาฬิกา จำนวนอย่างละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 รูปลูกโป่ง และธง จำนวนอย่างละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 รูปดินสอ จรวด ทีวี และกระถาง จำนวนอย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และ รูปโบว์ เครื่องประดับ เรือ ตู้เย็น ขวด พระจันทร์ และป้าย จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

สรุปผลจากการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่า นักเรียนระดับปฐมวัยส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ สอดคล้องกับ แอนดรูว์ (Andrew. 1930) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจินตนาการของเด็กช่วงก่อนวัยเรียน สรุปได้ว่า คะแนนจินตนาการของเด็กสูงสุดในช่วงอายุระหว่าง 4 ปี - 4 ปี 6 เดือน และจะลดลงทันทีเมื่ออายุ 5 ปี ซึ่งเป็นตอนที่เด็กเริ่มเข้าเรียนชั้นอนุบาล จึงควรที่จะมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การทำกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี การวาดภาพ การให้เด็กฟังนิทาน การฟังเพลง การเล่นเกม การให้เด็กเล่นของเล่นอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ ปริศนาทายคำ การตั้งคำถามให้เด็กคิดคำตอบหลายๆ ทาง วิธีการระดมพลังสมอง การสอนให้คิดประดิษฐ์ เป็นต้น สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กิจกรรมดนตรีในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เพราะกิจกรรมดนตรีเป็นการใช้การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ การให้เด็กคิดทำทางให้เป็นไปตามลักษณะของเพลงที่ฟังเป็นสิ่ง que เด็กในวัยนี้ชอบ เด็กสามารถรับรู้เสียงดนตรีที่เขามีความพึงพอใจและช่วยให้มีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ต่างๆ ได้ดี ดังผลการศึกษาของ แมคเนิล (Mcneill, 1991 : 120) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4 – 6 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหวนั้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหลังจากการได้รับการฝึกโดยวิธีการ หรือกระบวนการทางดนตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ รูปทอง ศรีทองท่วม (2538 : 90) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรื สราวุธชาติ (2533 : 57) ที่ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐานและการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้กับครู อาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้นำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ไปใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับ ปฐมวัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการผสมผสานความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ที่ได้สั่งสมไว้ แสดงออกในลักษณะของการเคลื่อนไหว ภายนอกอย่างอิสระ มีการส่งเสียงประกอบ ลีลาท่าทางที่หลากหลายแตกต่างไปจากความคิดของคนอื่น ประกอบกับจังหวะของดนตรี

2. **กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ** หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีที่มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เรื่องของจังหวะซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของดนตรีจากการลงมือทำ (Learning by doing) อย่างมีชีวิตชีวาและสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ โดยเริ่มจากการสำรวจสิ่งง่ายๆ รอบตัว จนถึงการสำรวจองค์ประกอบของดนตรีจากการฟัง แล้วนำมาสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว ในลักษณะท่าทางต่างๆ จากง่ายไปสู่ยาก เพื่อกระตุ้นให้เด็กแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา เด็กจะตั้ง

สมประสบการณ์ ทักษะการเคลื่อนไหวที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ทางดนตรี และให้การเสริมแรงเมื่อเด็กลงมือปฏิบัติได้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการใช้กิจกรรมเข้าจังหวะโดยใช้เพลงที่มีเนื้อร้องและท่าทางประกอบที่จดจำได้ง่าย นักเรียนสามารถร้องและเคลื่อนไหวตามท่าทางประกอบเพลงได้ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ท่วงทำนอง ความเร็ว-ช้า และจังหวะของดนตรี และให้นักเรียนแสดงเคลื่อนไหวภายนอกตามความรู้สึก ความรู้ ความคิด จินตนาการและประสบการณ์ แล้วใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นฝึก ผู้วิจัยดำเนินการฝึกกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบอย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้ทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่นักเรียนจินตนาการอีกครั้ง

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการให้มากที่สุด และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น ประกอบเพลงซึ่งแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ทีละคนตามลำดับ

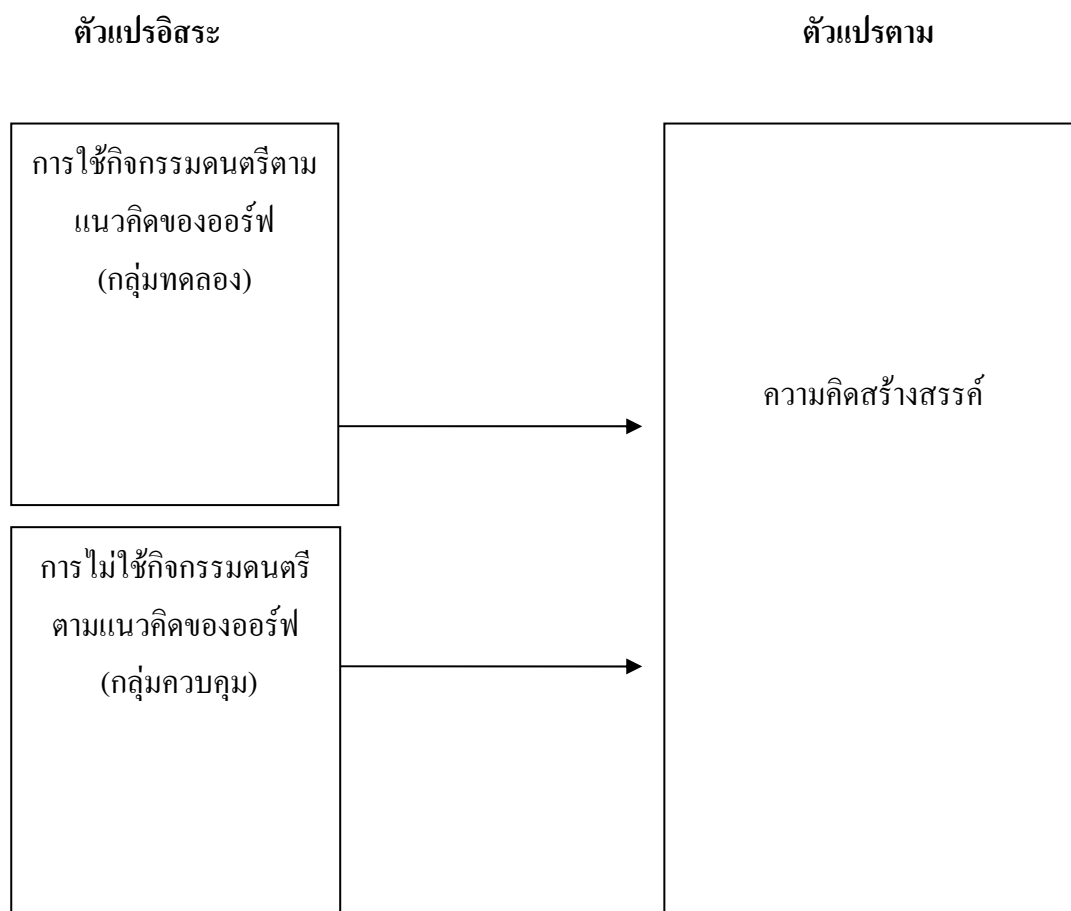
2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวให้นักเรียนคนอื่นๆ ได้ดู แล้วผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น วิธีการคัดเลือกนักเรียนที่นำเสนอผลงานหน้าชั้นจะพิจารณาตามความเหมาะสมและไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง เพื่อให้ทุกคนทุกคนได้มีโอกาสนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมสรุปผลจากการทำกิจกรรมทุกครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ จำนวน 8 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ จำนวน 8 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ น่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนระดับปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. นักเรียนระดับปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. นักเรียนระดับปฐมวัยที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
  - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
  - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
  - 2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
  - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

1.1.1 ประวัติของคาร์ล ออร์ฟ

คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff, 1895 - 1982) เกิดที่เมืองมิวนิค ประเทศเยอรมันนี เมื่อปี ค.ศ. 1895 เดิมทีในครอบครัวที่สนับสนุนส่งเสริมด้านดนตรีและการละคร คาร์ล ออร์ฟ เริ่มเรียนเปียโนกับมารดาของเขาตั้งแต่อายุ 5 ปี สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนๆ มักจะมาเล่นดนตรีร่วมกันที่บ้านของเขาเสมอ เรียกการเล่นในลักษณะนี้ว่า แชมเบอร์ มิวสิค (Chamber Music) ซึ่งเป็นที่แพร่หลายในประเทศเยอรมันนี สำหรับกลุ่มที่ไม่ใช่คนดนตรีอาชีพ แต่มีความสนใจทางด้านดนตรีเหมือนกัน

คาร์ล ออร์ฟ สนใจเรื่องของภาษา และบทกวี เขาได้รับการฝึกฝนทางด้านดนตรีที่ อเคเดอมิก เดอร์ ทังค์คูนส์ (Akademie der Tonkunst) ในมิวนิค ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คาร์ล ออร์ฟ พักพิงอยู่กับภริยาของบาวาเรีย ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของ อ็อตโต ฟาลเคนเบิร์ก (Otto Falckenberg) หนึ่งในผู้กำกับการแสดงที่ยิ่งใหญ่ในเวลานั้น ต่อมา คาร์ล ออร์ฟ ได้เข้ารับราชการทหาร ในช่วง 2 ปีสุดท้ายของสงครามโลกครั้งที่ 2 และเมื่อเขากลับมา เขากลายเป็น คาร์ล ออร์ฟ คนใหม่ที่แตกต่างจากเดิม ชีวิตของคาร์ล ออร์ฟ เริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา ภายหลังปี ค.ศ. 1920 ดาลโครซ (Dalcroze : 1906) ได้เสนอวิธีการสอนอันแปลกใหม่และเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย เพื่อหลีกเลี่ยงจากระบบการสอนดนตรีแบบเก่า และทำระบบการสอนดนตรีแบบโรงเรียน ศิลปะ ด้วยวิธี การใช้การเคลื่อนไหวร่างกายตามเสียงดนตรี (Eurhythmics) และการเต้นรำแบบโมเดิร์นแดนซ์ (Modern Dance) มาประยุกต์ใช้ คาร์ล

ออร์ฟ เองได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของดัลโครซและนำแนวความคิดของดัลโครซ มาร่วมพัฒนางานดนตรีศึกษาจนสามารถเป็นรูปเป็นร่าง เรียกวิธีการสอนนี้ว่า ออร์ฟ – ชูลเวอร์ค (Orff – Schulwerk. 1930) เป็นการสอนดนตรีสำหรับเด็ก ที่คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก ซึ่งออร์ฟเน้นให้เด็กลงมือกระทำอย่างอิสระ สร้างสรรค์ และมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ จุดมุ่งหมายพื้นฐานของออร์ฟในการสอนดนตรี คือ การพัฒนาความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี

ต่อมา ค.ศ. 1924 คาร์ล ออร์ฟ ร่วมมือกับกุนเธอร์ (Dorothee Guenther : 1924) เปิดโรงเรียนกุนเธอร์ สกูล (Guentherschule) ขึ้นที่แคว้น บาวาเรีย (Bavaria) เมืองมิวนิก (Munich) โดยมีจุดประสงค์ที่จะรวมการเรียนดนตรีเข้ากับการเรียนนิมัสติกและเต้นรำ การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างการเคลื่อนไหวและดนตรีเป็นกุญแจสำคัญสู่ทัศนะของคาร์ล ออร์ฟ ที่เกี่ยวกับดนตรีศึกษา และในที่สุดกลายเป็นทฤษฎีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ ที่เรียกว่า ดนตรีเบื้องต้น (Elemental Music) หลังจากนั้น ในปี ค.ศ. 1948 คาร์ล ออร์ฟ ได้ทบทวนแผนการศึกษาของเขาใหม่ จากเดิมที่มุ่งหมายสำหรับฝึกครูพลศึกษาได้มีโอกาสเรียนดนตรีตามความจำเป็นและความสามารถ จึงจัดรูปแบบดนตรีเบื้องต้นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้หลักสูตรทดลองสำหรับเด็กที่สถาบัน โมซาร์ทียม (Mozarteum) ในเมืองซัลซเบอร์ก (Salzburg) และต่อมา หลักสูตรของคาร์ล ออร์ฟ ได้กลายเป็นหลักสูตรของสถาบัน โมซาร์ทียม (Mozarteum) อย่างเป็นทางการ เมืองซัลซเบอร์ก (Salzburg) จึงกลายเป็นศูนย์กลางของการศึกษาดนตรีตามแบบของ คาร์ล ออร์ฟ ซึ่งผลสำเร็จของหลักสูตรทำให้วิชาดนตรีของคาร์ล ออร์ฟแพร่หลายมีชื่อเสียงไปยังประเทศอื่นในยุโรป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คาร์ล ออร์ฟ นักดนตรีศึกษาชาวเยอรมันนี้ ผู้คิดค้นวิธีการสอนดนตรีที่ชื่อว่า ออร์ฟ – ชูลเวอร์ค (Orff – Schulwerk. 1930) คือ การเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็ก ที่คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก ผ่านการลงมือกระทำอย่างมีอิสระ สร้างสรรค์ และมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ จุดประสงค์ ก็คือ การพัฒนาความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี จนกลายเป็นทฤษฎีการสอน ที่เรียกว่า ดนตรีเบื้องต้น (Elemental Music) ต่อมาวิธีการของคาร์ล ออร์ฟ ทำให้การเรียนการสอนวิชาดนตรีแพร่หลายและมีชื่อเสียงไปทั่วยุโรป

1.1.2 ปรัชญาการศึกษา

หัวใจของการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ก็คือเรื่องของการเรียนรู้จังหวะกับการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องด้วยการลงมือกระทำ อย่างมีชีวิตชีวา อิสระและสร้างสรรค์ สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเรียนรู้ผสมผสานการปฏิบัติการ (Learning by Doing) สำหรับเด็กมีวิธีการสร้างสรรค์ดนตรีด้วยวิธีการของตัวเองก่อนที่จะได้รับการสอนทางด้านดนตรี ครูผู้สอนต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาษาดนตรีของเด็ก รวมถึงวิธีการที่จะใช้ภาษาดนตรีของเด็กเพื่อเป็นกุญแจที่จะนำไปสู่กระบวนการสอนที่มีคุณค่าและประสบความสำเร็จ

1.1.3 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

ประการที่ 1 ดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ มีพื้นฐานบนความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก โดยพยายามพัฒนาและเลือกดนตรีที่เหมาะสมสำหรับเด็ก จากแนวคิดที่ว่าพัฒนาการของเด็กเริ่มจากแกนกลางของลำตัวแล้วขยายออกไปรอบนอก และจากพฤติกรรมทั่วไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง

ประการที่ 2 ดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ กระตุ้นให้เด็กได้แสดงระดับความรู้สึกของตนเองออกมา ซึ่งชีวิตของเด็กในปัจจุบันนี้ ที่ต้องถูกบังคับให้อยู่ในกรอบซึ่งจะแย่งชิงเอาพลังความรู้สึกของเด็กไป ความเครียดทางอารมณ์ของเด็กได้แผ่ขยายลงไปสู่กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ เด็กเรียนรู้ว่า พวกเขาไม่สามารถควบคุมประสานสัมพันธ์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน นอกจากนั้น ความเครียดยังทำให้ความไวต่อความรู้สึกต่างๆ ของเด็กลดลงด้วย รวมทั้งได้เบียดบังเอาความมีชีวิตชีวาของเด็กไป

ประการที่ 3 เด็กสามารถพัฒนาความสามารถต่างๆ ทางดนตรีด้วยการสั่งสมประสบการณ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า ไม่เพียงแต่พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดความสามารถของเด็กเท่านั้น แต่ประสบการณ์ก็ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถของเด็กด้วย เด็กจำเป็นต้องได้รับประสบการณ์ทางด้านดนตรี โดยเด็กจะสามารถซึมซับและเก็บประสบการณ์ไว้ภายในเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในอนาคต เสมือนโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ ทักษะการเคลื่อนไหวที่จำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์ดนตรีจะมีความสละสลวยไม่เฉพาะทางด้านความรู้สึกเท่านั้น แต่ยังมีผลทางด้านกรกระทำด้วย คาร์ล ออร์ฟ พยายามที่จะให้เด็กเก็บเกี่ยวประสบการณ์เหล่านี้ โดยให้เด็กได้รับทักษะทางดนตรีที่ถูกต้องเพื่อช่วยนำทางให้พบกับความสำเร็จของการพัฒนาการเคลื่อนไหว

ประการที่ 4 การฝึกฝนดนตรีตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาความสามารถทางด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีได้ลงความเห็นว่าความละเอียดอ่อนของการได้ยิน รวมถึงประสบการณ์การรับรู้ด้านดนตรีของเด็ก เช่น การได้ยินและความสัมพันธ์กับกลไกต่างๆ ในสมอง ยังมีพัฒนาการไม่สมบูรณ์ คาร์ล ออร์ฟ ได้ออกแบบการสอนดนตรีสำหรับเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กจะสามารถเข้าใจภาษาท่าทางได้ดีก่อนพัฒนาทักษะทางการพูด ฉะนั้นการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ จึงเน้นภาษาท่าทางแทนภาษาพูด ซึ่งจะเหมาะกับเด็กมากกว่า

ประการที่ 5 พัฒนาการของเด็ก “ความคิด” จะเกิดทีหลัง “ประสบการณ์” เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ และมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ คาร์ล ออร์ฟ จะเน้นกระบวนการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ เมื่อทักษะการเคลื่อนไหวได้รับการพัฒนา และเด็กได้รับการเสริมแรงจากการรับรู้ความรู้สึกของสิ่งที่เด็กทำได้ ภาพที่อยู่ในใจและข้อมูลต่างๆ จะถูกสะสมไว้และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในเวลาต่อมา

ประการที่ 6 ในเด็กเล็กที่พัฒนาการทางการได้ยินยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ การมองเห็นและการควบคุมร่างกายจะเป็นจุดเด่น ดังนั้นเด็กเล็ก การมองเห็นจึงทำได้ดีกว่าการได้ยิน ถ้าเด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่ในด้านกรได้ยิน ความสามารถในการได้ยินจะไม่ได้รับการพัฒนาและเมื่อเด็กยิ่งโตขึ้น การพัฒนา

ในส่วนนี้จะลดลงอย่างมาก คาร์ล ออร์ฟ จึงให้ความสำคัญกับการฟังและการเลียนแบบเสียงจากการเล่นเครื่องดนตรี เด็กจะได้รับประสบการณ์จากเสียงที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากเสียงที่ง่ายจากโน้ต โด เร มี ซอล ลา เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้เสียงที่สลับซับซ้อนมากขึ้น

จากหัวข้อข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ มีพื้นฐานจากพัฒนาการของเด็ก การฝึกฝนดนตรีตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาความสามารถทางด้านดนตรี เด็กสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ด้วยการสั่งสมประสบการณ์ทางด้านดนตรีที่ถูกต้อง เน้นการใช้ภาษาท่าทางแทนภาษาพูด และกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความรู้สึกของตนเองออกมา โดยที่เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติ และมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ เมื่อทักษะการเคลื่อนไหวได้รับการพัฒนา เด็กจะได้รับการเสริมแรงจากการรับรู้ความรู้สึกของสิ่งที่เด็กทำได้ โดยให้ความสำคัญกับการฟัง การเลียนแบบเสียงจากการเล่นเครื่องดนตรี และจากเสียงที่เป็นระบบ

1.1.3.1 หลักการสอนดนตรี

ณรุทธ์ สุททธิจิตต์ (2544 : 107 – 111) ได้กล่าวถึงหลักการของคาร์ล ออร์ฟ ว่า คาร์ล ออร์ฟ จะเน้นที่กระบวนการ ผู้เรียนมีโอกาสในการทดลองสำรวจเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรีซึ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว และได้รับประสบการณ์ตรงจากการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาที่ผู้เรียนสัมผัสกับสุนทรียรสของดนตรี กระบวนการที่ใช้เสมอ คือ การที่ผู้ได้เรียนสัมผัสดนตรี และถ่ายทอดการเคลื่อนไหว ในขั้นที่ 3 การเคลื่อนไหวเป็นไปในรูปของการสร้างสรรค์ และมาจบลงที่การสร้างสรรค์ทางดนตรีซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ทางดนตรีที่ผู้เรียนแต่ละคนมีอยู่และได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจะสำรวจทดลองเรื่องดังต่อไปนี้

1. การสำรวจเกี่ยวกับพื้นที่รอบตัว ผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำให้ลองเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ เพื่อเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ในการแสดงซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับองค์ประกอบของดนตรี เช่น การเคลื่อนไหวที่แสดงถึงความหนัก เบา สูง ต่ำ ใน นอก เป็นต้น หลักการในการสำรวจทดลองเกี่ยวกับพื้นที่รอบๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวใน 3 ลักษณะ คือ

- 1) การเคลื่อนไหวภายนอก ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การคลาน เป็นต้น
- 2) การเคลื่อนไหวภายใน แก่ การเต้นของหัวใจ การหายใจ เป็นต้น
- 3) ความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวภายนอกและภายใน ได้แก่ การหายใจเข้า ออก ให้สัมพันธ์กับการวิ่ง การเดิน เป็นต้น

2. การสำรวจเกี่ยวกับเสียง ได้แก่ การรับรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องของเสียงในสิ่งแวดล้อมใกล้ๆ ตัวผู้เรียน เช่น เสียงคุยกันของคน เสียงลากเก้าอี้ เสียงรถวิ่ง เสียงนกร้อง เป็นต้น และนำมาสู่คุณภาพของเสียง คือ เสียงเบา เสียงดัง เสียงที่เกิดจากการตี เสียงที่เกิดจากการเป่า เป็นต้น ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การร้องเพลง

3. การสำรวจเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ได้แก่ การใช้การเคลื่อนไหวเพื่อแสดงถึงรูปแบบของดนตรีควบคู่ไปกับการสำรวจพื้นที่รอบๆ ตัว และการสำรวจเกี่ยวกับเสียง ผู้เรียนทดลองเคลื่อนไหว

เพื่อแสดงถึงรูปลักษณะของดนตรี เช่น ประโยคของเพลง รูปแบบของเพลง ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบของดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวซึ่งมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องเสียงด้วย

4. การเลียนแบบสู่การสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะใช้กระบวนการเริ่มต้นจากการสังเกตการณ์เลียนแบบ การเริ่มทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และท้ายที่สุดคือ การสร้างสรรค์ ในระยะเริ่มต้นผู้สอนเป็นตัวแบบ เพื่อให้ให้นักเรียนดูและลองปฏิบัติตาม จากนั้นลองให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเองโดยใช้รูปแบบที่ได้เห็นและทดลองปฏิบัติเป็นพื้นฐาน

5. การปฏิบัติเดี่ยวสู่การผสมวง ผู้เรียนแต่ละคนเริ่มสำรวจทดลองเพื่อเรียนรู้และเกิดประสบการณ์แก่ตนเองในระยะแรก ต่อมา ผู้เรียนรวมกันเป็นวงเพื่อปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนร่วมกันคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทั้งการแสดงเดี่ยวและการแสดงรวมวง ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะมีความสำคัญเท่าเทียมกันในกิจกรรมดนตรี

6. การอ่านออกเขียนได้ เป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของคาร์ล ออร์ฟ แต่ไม่ได้กำหนดแน่ชัดว่า เมื่อใดควรเริ่มแนะนำให้นักเรียนอ่านและเขียนโน้ตดนตรี หลังจากที่มิประสบการณ์ในเรื่อง การเคลื่อนไหวการเล่นดนตรี และมีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรีแล้ว

การสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เป็นการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยเน้นการสอนดนตรีที่ให้แก่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ ในทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหว การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี ออร์ฟ เน้นการสร้างสรรค์ทำนองเพลงมากกว่าการจดจำตัวโน้ต และเน้นการสะสมประสบการณ์ด้วยการฝึกฝนอย่างเป็นธรรมชาติ

1.1.3.2 ระบบการสอนดนตรี

รวิชัย นาควงศ์ (2542 : 1- 4) ได้วางรากฐานการสอนดนตรีของเขาว่า ดนตรี (Music) การเคลื่อนไหว (Movement) การพูด (Speech) เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ทั้ง 3 สิ่งรวมกันเป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่ง คาร์ล ออร์ฟ เรียกว่า ดนตรีเบื้องต้น (Elemental Music) โดยหมายถึง การแสดงออกทางดนตรีของบุคคลที่เป็นไปตามเป็นขั้นๆ ต่อเนื่องกัน โคนเริ่มต้นใช้กับเด็กวัยต้นๆ (Early Childhood) และควรใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นอุปกรณ์การสอนดนตรี เช่น ใช้ชื่อเด็ก คำง่ายๆ ที่คุ้นเคย บทร้องเล่นต่างๆ เด็กเรียกชื่อเขาเองหรือของเพื่อนเป็นจังหวะ เป็นทำนอง และต่อมา ก็อ่านและเขียนจังหวะนั้นโดยใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะเด็กจะเรียน ท่วงทำนอง (Melodic Intervals) และแบบแผนจังหวะ (Rhythmic Pattern) ด้วยการ ร้อง ท่อง เคลื่อนไหว และบรรเลวงเครื่องดนตรี ตั้งแต่คาบแรกของการเรียน ด้วยการใช้ทำนองเพลงสั้นๆ (Simple Motive) ท่องซ้ำๆ แต่งเนื้อเพลงใหม่จากทำนองเพลงเดิมหรือแต่งเพลงใหม่จากเนื้อร้องเดิม บทเรียนของเด็กจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขารู้จักซึ่งจะช่วยให้เขาปฏิบัติได้ และสามารถพัฒนาให้เป็นทำนองหรือจังหวะอื่นๆ ที่เขาพอใจ คาร์ล ออร์ฟ มีความคิดว่า จังหวะเป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญที่สุดของดนตรี (rhythm is the strongest of the elements of music) การแสดงออกทางดนตรีของมนุษย์ที่เป็นธรรมชาติที่สุดและสามัญที่สุดคือการใช้จังหวะ คาร์ล ออร์ฟ ได้เห็นด้วยกับ ดาลโครซ (Dalcroze. 1865 – 1950) ที่ว่า การเรียน เปียโน ไวโอลิน หรือเครื่องหมายดนตรี

ระดับมาตรฐานอื่นๆ ควรจะมาถึงพัฒนาการและทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ 1) การฟัง 2) จดจำ ชิ้นส่วนของทำนองเพลง 3) การจดจำและปฏิบัติตามแบบแผนจังหวะ

จากความเชื่อของคาร์ล ออร์ฟ ที่ว่า จังหวะเป็นองค์ประกอบทางดนตรีที่จำเป็นยิ่ง ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กจึงควรเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้จังหวะ เนื่องจากจังหวะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่อยู่ในสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น ในคำพูด ในการเคลื่อนไหว และในดนตรี

1.1.3.3 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีแนวคิดของออร์ฟ ครูสามารถประยุกต์วิธีการได้ หลากหลายภายใต้แนวคิดหลักการที่คาร์ล ออร์ฟ ได้เสนอไว้ โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่เด็กควรได้รับการเรียน ดังต่อไปนี้

1) การทำงานและการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ในการเล่นดนตรีมีทั้งการเล่นเดี่ยวและการ เล่นกลุ่ม เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีประสบการณ์และสำนึกของการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักการเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการฟังและการรอคอย กิจกรรมอาจจัดขึ้นในลักษณะของเกมหรือการละเล่น

2) ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี เด็กควรได้รับความรู้และความเข้าใจ เนื้อหาสาระของดนตรีซึ่งถูกสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ

3) เกิดความสุนทรีย์และซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะ เด็กควรเข้าใจและรับรู้ว่าดนตรี เป็นงานศิลปะที่งดงามและมีความไพเราะ สามารถสื่ออารมณ์และความรู้สึกด้วยเสียงที่ถูกสร้างขึ้นด้วยความ ประณีต เด็กควรเล่นดนตรีด้วยความรู้สึกที่เข้าถึงความหมายและอารมณ์ของเพลง

4) ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีความคิดสร้างสรรค์ทาง ดนตรีอย่างอิสระ รู้จักคิดวิเคราะห์และถ่ายทอดความรู้สึกด้วยความเป็นตัวของตัวเอง

5) พัฒนาการทางทักษะดนตรี เด็กทุกคนควรมีพัฒนาการทางทักษะดนตรีเพิ่มขึ้น ทั้ง ทางด้านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหวหรือนาฏศิลป์

6) ความสามารถทางการแสดงออก การแสดงนับเป็นจุดสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกิจกรรม ดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ การแสดงออกไม่ใช่หมายถึง การแสดงให้ผู้อื่นได้ดูเท่านั้นแต่รวมถึง การที่เด็กได้พยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์แบบและเป็น ที่พอใจของตน ถึงแม้จะเป็นการแสดงในห้องเรียนก็ตาม

7) ความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง เด็กควรมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน การที่เด็กทุกคน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์จากงานที่เด็กได้กระทำเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของตนเอง

จากหัวข้อข้างต้น สรุปได้ว่า เด็กควรได้รับการฝึกฝนการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักการเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีส่วนร่วมในกิจกรรม เกิดผลสัมฤทธิ์จากงานที่เด็กได้ทำเอง ทำให้เกิดความ ภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของตนเอง เด็ก

ควรได้รับการฝึกฝนให้มีความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีอย่างอิสระ รู้จักคิดและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกด้วยความเป็นตัวของตัวเอง

นอกจากนั้นเด็กควรมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี สามารถรับรู้ได้ว่าดนตรีเป็นงานศิลปะที่งดงามและมีความไพเราะ สามารถสื่ออารมณ์และความรู้สึก เด็กทุกคนควรมีพัฒนาการทางทักษะดนตรีเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหวหรือนาฏศิลป์

1.1.3.3.1 รูปแบบกิจกรรมดนตรี

รูปแบบกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มีดังต่อไปนี้

1) คำพูด (Speech) คาร์ฟ ออร์ฟ เน้นเรื่องการใช้คำพูด เพราะเขาเห็นว่าธรรมชาติของเด็กนั้นจะมีพัฒนาการจากการใช้คำพูดไปสู่การเคลื่อนไหวตามจังหวะแล้วจึงไปสู่เพลง ขั้นตอนการสอนเพลงของคาร์ล ออร์ฟ เริ่มจากการใช้คำพูด ตามด้วยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะ (Body Rhythm) ครูดนตรีจะใช้เพลงกล่อมเด็ก คำพังเพย และบทรื่องเล่นของเด็กๆ เอามาพัฒนาเป็นเพลง เด็กจะช่วยกันแต่งเพลงโดยใช้จังหวะที่มีแทรกอยู่ในคำเหล่านั้น ครูจะแนะนำความรู้เกี่ยวกับจังหวะของเพลง (Meter) จังหวะเน้น (Accent) และจังหวะยก (Anacrusis) จากรูปแบบคำพูด (Speech Pattern – คำพูดที่เอามาเรียงกันเป็นท่อนสั้นๆ) แล้วต่อกำความรู้นั้นๆ ลงไปในกิจกรรมอื่นๆ (เช่น การเคลื่อนไหว การทำจังหวะด้วยร่างกาย) และรูปแบบคำพูดนั้นเป็นบทเพลง โดยการใช้คำพูดเป็นสื่อการสอนดนตรี

นอกจากให้ความรู้เกี่ยวกับจังหวะแล้ว ยังให้ความรู้ทางดนตรีด้านอื่นๆ ที่สำคัญด้วย เมื่อเด็กเริ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของเพลง เขาพร้อมที่จะทำให้การเล่นคำพูดของเขามีรูปแบบต่างๆ และรู้จักใช้ประโยชน์ของการซ้ำ (Repetition) และการให้สีสรรที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (Contrast)

2) การร้องเพลง (Singing) คำพูด (Speech) การท่อง (Chant) และเพลง (Song) เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การร้องเพลงมาทีหลังการพูด ดังนั้นทำนองจึงมาทีหลังจังหวะ เด็กจะท่องคำใดๆ วลีหรือคำร้องเล่น ตบมือตามจังหวะของคำเหล่านั้น แล้วตีจังหวะเหล่านั้นลงบนระนาด เด็กจะพบว่าเสียงของเขาเริ่มเปลี่ยนขึ้นลงในขณะที่เขาท่อง พร้อมกับการตีระนาด ตรงนี้คือการถ่ายทอดจากคำพูดสู่การร้องเพลง เป็นประสบการณ์การร้องเพลงแรกสุด ซึ่งจะเหมือนกับการเล่น เช่น เด็กร้องเรียกชื่อเพื่อนกลับไปมา หรือร้องโต้ตอบกัน (Call and Response) ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กตรงจุดนี้ ด้วยการใช้กิจกรรมร้องโต้ตอบในการสอนเพลง โดยครูร้องเพลงสั้นๆ วรรคหนึ่ง แล้วให้นักเรียนร้องตาม ครูจะสนับสนุนให้นักเรียนร้องโต้ตอบกันแล้วครูคอยสังเกตเสียง โน้ตที่เด็กชอบร้องโต้ตอบ จากนั้นให้เด็กถ่ายทอดเสียงโน้ตเหล่านั้นลงบนระนาด และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์บทเพลง การฝึกปฏิบัติในเรื่องการพูด การท่อง และการตบมือตามจังหวะของคำพูดจะเป็นเครื่องเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะผสมความรู้เรื่องจังหวะในคำพูดเข้ากับทำนองเพลงบนระนาด

3) การเคลื่อนไหว (Movement) การเคลื่อนไหวตามแบบคาร์ฟ ออร์ฟ เริ่มจากการเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Elemental movement) เป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกปรุงแต่งขึ้นจากการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติของเด็ก เด็กจะรู้สึกอิสระและสนุกสนานกับการเคลื่อนไหวเหมือนกับว่าเขากำลังแต่งเพลงของเขาเองด้วยวิธีที่เขาถนัด เช่น การวิ่ง กระโดด ไถล หมุนตัว การเคลื่อนไหวด้วยการคิดแต่งท่าทางออกมาทันทีทันใด (Improvisation) จะทำให้เด็กรู้จักตัวเองดีขึ้น และช่วยให้เด็กได้แสดงความรู้สึกร่างกายของตนเอง การเคลื่อนไหวตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีรากฐานมาจากแบบแผนการใช้ร่างกายฝึกจังหวะ โดยใช้การเคลื่อนไหวเป็นเครื่องแสดงออกถึงความรู้สึกทางดนตรีที่เขาได้ยิน และใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการเคลื่อนไหว เด็กจะมีโอกาสที่จะการคิดแต่งท่าทางออกมาทันทีทันใด ด้วยการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนเพื่อการตอบสนองต่อดนตรีได้นอกจากการตบมือแล้ว ยังมีการตีฉิ่ง ตบดัก และข่าเท้า ซึ่งเมื่อมาทำรวมกับการร้องและการพูดไปด้วย จะทำให้เด็กต้องใช้ความสามารถในการบังคับอวัยวะต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้สมาธิในการจำ และการปฏิบัติได้ถูกต้อง การให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้บ่อยๆ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกในด้านจังหวะ ซึ่งทำให้การรับรู้ทางด้านดนตรีเป็นไปแบบมีคุณค่าและมีคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

4) การคิดแต่งทำนองหรือท่าทางแบบทันทีทันใด หรือการค้นสด (Improvisation) จุดประสงค์เบื้องต้นของการศึกษาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ คือ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยเด็กจะสามารถแต่งเพลงของเขาควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์จะอยู่ในรูปแบบของการค้นสด โดยการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหว คำพูด การใช้ร่างกายทำจังหวะ การร้องเพลง และการบรรเลงเครื่องดนตรี เด็กจะสร้างบทเพลงขึ้นมาโดยมีแบบแผนของจังหวะและทำนอง บทขึ้นต้น และบทจบ เครื่องดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ช่วยให้การ การค้นสด (improvisation) เป็นไปด้วยดี

จากหัวข้อข้างต้น สรุปได้ว่า คาร์ฟ ออร์ฟ จะเริ่มต้นด้วยกิจกรรมการใช้คำพูดก่อน เพราะออร์ฟเห็นว่าธรรมชาติของเด็กนั้นจะมีพัฒนาการจากการใช้คำพูดไปสู่การเคลื่อนไหวตามจังหวะด้วยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะ (Body Rhythm) เด็กจะท่องคำใดๆ วลีหรือคำร้องเล่น แล้วตบมือตามจังหวะของคำเหล่านั้น แล้วตีจังหวะเหล่านั้นลงบนระนาด เด็กจะพบว่าเสียงของเขาเริ่มเปลี่ยนแปลงลงในขณะที่เขาท่อง พร้อมกับการตีระนาด นี่คือการถ่ายทอดคำพูดสู่การร้องเพลง ส่วนของการเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Elemental movement) จะเป็นการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติของเด็ก เด็กจะรู้สึกอิสระและสนุกสนานกับการเคลื่อนไหวเหมือนกับว่าเขากำลังแต่งเพลงของเขาเองด้วยวิธีที่เขาถนัด เช่น การวิ่ง กระโดด ไถล หมุนตัว และการเคลื่อนไหวด้วยการคิดแต่งท่าทางออกมาทันทีทันใด (Improvisation) การเคลื่อนไหวและการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการเคลื่อนไหว เป็นเครื่องแสดงออกถึงความรู้สึกทางดนตรีที่เขาได้ยิน จะทำให้เด็กรู้จักตัวเองดีขึ้น และช่วยให้เด็กได้แสดงความรู้สึกร่างกายของตนเอง ซึ่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จะอยู่ในรูปแบบของการเคลื่อนไหวด้วยการคิดแต่งท่าทางออกมาทันทีทันใด (Improvisation) โดยการใช้กิจกรรมคำพูด การใช้ร่างกายทำจังหวะ การเคลื่อนไหว การร้องเพลง และการบรรเลงเครื่องดนตรี

กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ถูกออกแบบมาโดยคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กเป็นหลัก เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก มีการใช้ร่างกายประกอบเหมือนกับการเล่นของเด็ก กระตุ้นให้เด็กได้เป็นผู้แสดงถึงพัฒนาการทางดนตรีจากประสบการณ์ทางดนตรีของตัวเอง เช่น การร้อง การท่อง การกระทืบเท้า การตบมือ ซึ่งในกิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟนั้น การพูด การร้องเพลง การเคลื่อนไหว ไม่สามารถแยกออกจากกัน แต่จะถูกหลอมรวมกันเหมือนกับการแสดงออกทางดนตรีโดยธรรมชาติ

นอกจากนั้นกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ยังผสมผสานทักษะต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เช่น ทักษะทางสังคม การคิดอย่างเป็นระบบเป็นเหตุเป็นผล ทักษะการสังเกต สมาธิและระเบียบวินัย โดยที่เด็กๆ จะได้เรียนรู้ทักษะเหล่านี้ผ่านกิจกรรมดนตรีอย่างเป็นธรรมชาติและมีความหมายกับตัวเอง

1.1.3.3.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ (Instrument)

เครื่องดนตรีที่ คาร์ล ออร์ฟ ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนแตกต่างจากระบบอื่น คือ การเน้นเรื่องของจังหวะ เพราะว่าเป็นส่วนที่มีสำคัญที่สุด ที่นำไปสู่การสร้างเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ได้แก่ ระนาดไม้ หรือ ระนาดฝรั่ง (Xylophone) ระนาดเหล็กขนาดเล็ก (Glockenspiel) และระนาดโลหะ (Metallophone) เป็นต้น ทุกเครื่องจะมีลักษณะเป็นกล่องไม้เล่นได้โดยการใช้ไม้ตีให้เกิดเสียงกังวาน ส่วนของลูกระนาดจะถอดออกได้เพื่อประโยชน์ในการสร้างสเกลเสียงต่างๆ จุดเด่นของเครื่องดนตรี จะอยู่ที่น้ำเสียงซึ่งเหมาะสำหรับประกอบการร้องและสำหรับการบรรเลง หมู่รูปแบบของเครื่องดนตรีจะเหมาะกับพัฒนาการของเด็ก เด็กจะใช้กลัมน้อยๆ ที่มีกลัมน้อยขนาดใหญ่ เช่น แขน ขา และเด็กต้องเรียนรู้เทคนิคการเล่นด้วยวิธีของคาร์ล ออร์ฟ ซึ่งถือว่าจะต้องหัดเล่นเครื่องดนตรีให้ถูกหลักเป็นสำคัญ

การเล่นเครื่องดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ มีความเหมาะสมกับเด็กเล็กมากกว่าการเล่นเปียโนหรือเครื่องดนตรีอื่นๆ ที่นอกจากจะต้องอาศัยการบรรเลงพร้อมกับการอ่านโน้ตแล้ว ยังต้องอาศัยความคุ้นเคยกับเครื่องดนตรีอีกด้วย แผนการสอนของ คาร์ล ออร์ฟ จึงให้เด็กเริ่มต้นบรรเลงดนตรีจากความจำ ให้เด็กหลุดพ้นจากภาวะท้อปวงในการที่จะต้องบรรเลง เช่น การอ่านโน้ต และการบรรเลงพร้อมกับผู้อื่น เด็กจะต้องอ่านเครื่องหมายทางดนตรี (ตัวโน้ต) ตั้งแต่แรกๆ ของการเรียน แต่ครูจะแนะนำโน้ตเมื่อจำเป็น เพื่อใช้เป็นสื่อในการสะสมเพลงและสื่อสารความรู้ทางดนตรี

ในการเรียนการสอนแบบเก่า การจำโน้ตของบทเพลงเป็นสิ่งสุดท้ายที่จะทำ แต่ในการเรียนการสอนแบบคาร์ล ออร์ฟ การร้องเพลง และการบรรเลงดนตรีไม่ได้ขึ้นอยู่กับโน้ตของบทเพลง การจำโน้ตของบทเพลง เป็นเพียงทักษะเบื้องต้น เด็กจะใช้การลอกแบบ (Imitation) การค้นสด (Improvisation) และการสร้างสรรค์แบบอื่นๆ นอกเหนือไปจากการอ่านโน้ต และเมื่อเด็กได้สะสมความรู้ทางดนตรีและทักษะในการบรรเลงมากพอแล้วเขาจึงจะได้เรียนเปียโนและเครื่องดนตรีในวงออเครสตรา หรือโยธวาทิตอื่นๆ

จากเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่า กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เป็นการเรียนการสอนดนตรีที่มีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก เป็นการผสมผสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างผสมกลมกลืนและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสติปัญญาและร่างกาย ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการคิด และการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทำให้เด็กกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเอง เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจความเป็นตัวของตัวเอง และผู้อื่น รู้จักการเข้าสังคม เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี นอกจากนี้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ยังส่งเสริมทักษะต่างๆ ทางดนตรีให้กับเด็ก สร้างเสริมประสบการณ์ที่ดี พัฒนาให้เด็กได้รู้จักใช้จินตนาการสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตลอดจนมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาต่อไปในอนาคต

1.1.4 เด็กกับดนตรี

ดนตรีคือภาษาหนึ่งซึ่งใช้ถ่ายทอดความรู้สึก ที่ภาษาในลักษณะอื่นไม่สามารถถ่ายทอดได้ แทนที่จะเป็นคำพูดหรือท่าทาง ดนตรีใช้เสียงและจังหวะเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึกโดยนัยแห่งภาษาที่คนสื่อสารกัน ดนตรีจึงเป็นสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ เด็กแรกเกิดเริ่มใหม่ได้ยินเสียงต่างๆ ที่เขาไม่สามารถเข้าใจได้ แม้กระนั้นก็ตามภายในเวลาสองสามปีให้หลังเด็กแรกเกิดเริ่มมีความเข้าใจภาษาที่ใช้สื่อสารและภาษาดนตรีบิดามารดาและผู้ใกล้ชิดจึงมีพัฒนาการทางดนตรีได้อย่างมาก

บุคคลทั่วไป มักรู้สึกว่าดนตรีมีประโยชน์ต่อเด็ก อย่างไรก็ตามคงมีน้อยคนที่เข้าใจบทบาทของดนตรีกับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง และแม้ว่าบุคคลบางคนทราบถึงการให้การศึกษาด้านดนตรีกับเด็ก แต่ก็ยังมีหนังสือไม่กี่เล่มที่กล่าวถึงดนตรีกับเด็กปฐมวัย จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่พ่อแม่ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อมตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาเมื่อหัวใจของทารกเริ่มต้น การรับรู้เรื่องจังหวะเริ่มมีขึ้นโดยอัตโนมัติ ในราว 5 เดือน เมื่ออวัยวะเกี่ยวกับการได้ยินพัฒนาเต็มที่ ทารกเริ่มได้ยินเสียงต่างๆ ในช่วงนี้ถ้าพ่อแม่เปิดเพลงให้ทารกในครรภ์ฟัง ย่อมช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีได้

พ่อแม่ควรให้ความสนใจในการส่งเสริมพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก โดยทั่วไปพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กในวัยนี้มักใช้ดนตรีเพื่อสนองจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป เช่น ให้กล่อมเด็กเวลานอน ใช้ในการทำให้บรรยากาศของการรับประทานอาหารดีขึ้น ใช้ในการฉลองวันเกิด หรืองานอื่นๆ ใช้ในการทำให้บรรยากาศการเรียนหนังสือสนุกสนาน ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกของเด็กผ่านการเคลื่อนไหวหรือเข้าจังหวะประกอบเพลง ใช้ในการพัฒนาระบบการทำงานของกล้ามเนื้อ ใช้พัฒนาทักษะทางการเข้ากลุ่มหรือด้านสังคม และใช้ในการพัฒนาแนวคิดทางดนตรี เช่น ช้า เร็ว สูงต่ำ ดังค่อย เป็นต้น ถ้าจะกล่าวถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อเด็กในวัยนี้จึงพอสรุปได้ดังนี้

1) ดนตรีช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก ดนตรีเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กทดลองและแสดงออกโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ

2) คนตรีช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็ก เนื่องจากประสบการณ์ดนตรีเร้าให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์

3) คนตรีช่วยพัฒนาด้านปัญญา โดยเหตุที่ดนตรีเป็นสื่อทำให้เด็กคิดและทำความเข้าใจกับเรื่องของเสียง และช่วยพัฒนาด้านการรับรู้ตลอดจนการเชื่อมโยงแนวคิดต่างๆ

4) คนตรีช่วยพัฒนาด้านภาษา เมื่อเด็กชอบและต้องการร้องเพลง การเรียนรู้ทางด้านภาษาจึงทักษะพื้นฐานที่เด็กต้องเรียนรู้ไปด้วย นอกจากนี้เด็กยังใช้ภาษาเป็นสื่อในการอธิบายความรู้สึกต่อดนตรีซึ่งทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษามากขึ้นด้วย

5) คนตรีช่วยพัฒนาการด้านร่างกาย เนื่องจากประสบการณ์ทางดนตรีเกี่ยวข้องกับการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเข้าจังหวะ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อต่างๆ ดีขึ้น

6) คนตรีช่วยพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์บุคคล เนื่องด้วยประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าถึงความรู้สึก ความสามารถของตนเอง และยังช่วยให้เด็กเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเองด้วย

7) ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุด คือ คนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์ ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสุนทรีย์ ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป คนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์โดยการตอบสนองต่อองค์ประกอบดนตรี เช่น ทำนอง จังหวะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กรู้ซึ่งถึงความสวยงาม ความเต็มอิ่มในอารมณ์และความงอกงามทางการรับรู้ สิ่งเหล่านี้มักถูกละเลยในการให้การศึกษาทั่วไปกับเด็ก การที่เด็กมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยเติมความรู้สึกและความต้องการของเด็กให้เต็ม ซึ่งทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีจิตใจเจริญงอกงามละเอียดอ่อนควบคู่ไปกับการคิดความอ่านทางวิชาการด้านอื่นๆ

จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ดนตรีของเด็กในวัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือช่วยให้เด็กรู้ซึ่งถึงคุณค่าทางอารมณ์อันเนื่องมาจากดนตรี เข้าใจถึงรูปแบบของเสียงและจังหวะของดนตรีแสดงออกทางดนตรีตามความรู้สึกที่เกิดขึ้น สนุกสนานไปกับดนตรี และได้สัมผัสกับความพึงพอใจทางสุนทรีย์อันเนื่องมาจากดนตรี

การเรียนรู้ดนตรีของเด็กพัฒนาไปได้มากน้อยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่บ้าน พ่อแม่สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาการด้านดนตรีได้ด้วยการจัดมุมหนึ่งของบ้านให้เป็นที่เล่นและทำกิจกรรมทางดนตรี ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นดนตรี และการสร้างสรรค์ทางดนตรี ที่มุมดนตรีควรเป็นพื้นที่กว้างพอที่เด็กเคลื่อนไหวทำอะไรได้ สิ่งต่างๆ ที่ควรมี ได้แก่ เครื่องเล่นแผ่นเสียง หรือเครื่องเล่นเทป พร้อมทั้งแผ่นเสียงเทปเพลงต่างๆ สิ่งของทั้งหมดนี้ควรเป็นของที่มีคุณภาพและอยู่ในสภาพดี นอกจากนี้ควรจะมีระนาด หรือคีย์บอร์ดเครื่องประกอบจังหวะแบบต่างๆ ที่อาจหาซื้อได้ เครื่องดนตรีง่ายๆ ที่ทำขึ้นเอง เช่น กลอง กรับ กะลามะพร้าว ซ้อน หม้อ ฝ่าหม้อ เป็นต้น

นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางดนตรี ย่อมช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพื้นฐานทางดนตรีที่มั่นคง ซึ่งเป็นรากฐานในการเรียนดนตรีต่อไป นอกจากนี้ การที่พ่อแม่ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ ดีขึ้นด้วย เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย ซึ่งทำให้เด็กพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกด้านต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความซาบซึ้งในสุนทรีย์รสของดนตรี จึงเป็นการสมควรที่พ่อแม่ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางดนตรีของบุตรธิดา และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน (ฌรุฑ์ สุทธิจิตต์. 2541)

1.1.5 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับปฐมวัย

เด็กในระดับปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาทางด้านเจตคติที่ดีควบคู่ไปกับสาระดนตรีทั้งนี้เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนสนใจและรักดนตรี ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป การเรียนการสอนดนตรีควรคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเสมอ การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยมีข้อควรคำนึงหลายประการ ดังนี้

1) กิจกรรมดนตรีควรเป็นกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านดนตรีในระยะแรก และ การเรียนเนื้อหาดนตรีได้บ้างในเวลาต่อมา

2) กิจกรรมดนตรีควรเป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับความสนุกสนานเพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อดนตรี โดยมีขั้นตอนต่อเนื่องและอยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อสร้างเสริมแนวคิด และเนื้อหาตลอดจนทักษะดนตรีในขั้นพื้นฐานทุกทักษะ ซึ่งได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น (เครื่องตี) การสร้างสรรค์ และการอ่าน โดยเฉพาะการฟังและการร้องเป็นทักษะที่ควรเน้นเสมอ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะดนตรีอื่นๆ ต่อไป การฟังและการร้องอย่างถูกวิธีและมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น

3) กิจกรรมดนตรีควรเน้นที่การปฏิบัติเพราะเด็กในวัยนี้ไม่ชอบอยู่นิ่งแยกกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นทักษะดนตรีจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งอยู่แล้ว

4) กิจกรรมดนตรีควรผสมผสานกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสทักษะดนตรีต่างๆ อย่างครบถ้วน โดยผู้เรียนควรได้ปฏิบัติทักษะต่างๆ ในรูปของกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในแต่ละช่วงของกิจกรรมดนตรีควรกินเวลาประมาณ 20 – 30 นาที ต่อ 1 คาบ โดยใน 1 สัปดาห์ควรมีกิจกรรมดนตรีประมาณ 2 – 3 คาบ เป็นอย่างน้อย

5) สื่อในการจัดกิจกรรมดนตรีควรอยู่ในสภาพสมบูรณ์ และควรใช้ของจริงเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน เช่น การเรียนเรื่องดนตรีชนิดต่างๆ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสสัมผัสกับของจริง ได้ฟังเสียงดนตรีจากการแสดงสด จะเป็นสิ่งที่ดีมาก

1.1.5.1 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรี

จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กในระดับปฐมวัยควรครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) การฟังเสียงธรรมชาติ การฟังเสียงดนตรี
- 2) การร้องเพลง โดยเน้นคุณภาพการร้องเพลงให้ไพเราะตั้งแต่ต้น
- 3) การเคลื่อนไหวร่างกายเข้ากับจังหวะดนตรี
- 4) การแสดงออกถึงความสม่ำเสมอของจังหวะ
- 5) การแยกแยะลักษณะของระดับเสียง และลักษณะของเสียงในเรื่องความดัง-ค่อยและความรู้สึกต่างๆ ของดนตรี
- 6) การสร้างสรรค์ด้านการเคลื่อนไหว การตบจังหวะ และการสร้างสรรค์ด้านทำนอง
- 7) การอ่านสัญลักษณ์หรือภาพสื่อความหมายเกี่ยวกับเสียง และดนตรี

1.1.5.2 เนื้อหาในการจัดกิจกรรมดนตรี

เนื้อหาของกิจกรรมดนตรีควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ได้แก่ การเรียนรู้กับเสียงรอบๆ ตัว จังหวะของการพูด การเดิน ความเร็ว-ช้า ความสม่ำเสมอของจังหวะ และเนื้อหาดนตรีในระดับพื้นฐาน เช่น การรักษาร้องให้สม่ำเสมอ จังหวะเน้น จังหวะเบา ความดัง-ค่อย ความสูง-ต่ำ จังหวะหยุด จังหวะของทำนอง และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการอ่านซึ่งเป็นสัญลักษณ์ง่ายๆ สื่อความหมายอย่างชัดเจนมิใช่เป็นสัญลักษณ์ดนตรี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมในทุกด้านดีพอสมควรแล้ว การให้สาระดนตรีขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

1.1.5.3 กิจกรรมการสอนดนตรี

กิจกรรมการสอนดนตรีควรใช้เทคนิควิธีสอนต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด เทคนิควิธีพื้นฐานที่ใช้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้าสำรวจสิ่งที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การปฏิบัติเป็นพื้น โดยผู้สอนคอยชี้แนะหรือชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลังจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้การเรียนแนวคิดดนตรีควรกระทำซ้ำๆ โดยเปลี่ยนกิจกรรมไปเพื่อย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจคิดดนตรีนั้นๆ อย่างแท้จริงและมั่นคง

การร้องเป็นกิจกรรมที่ควรเน้นเสมอควบคู่ไปกับสมาธิในการฟัง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาแนวคิดด้านทำนอง และจังหวะที่ดีตั้งแต่เริ่มเรียนดนตรี

การสร้างเรื่องราวในลักษณะนิทานเพลง หรือนิทานที่เกี่ยวข้องกับดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี กิจกรรมดนตรีจึงควรสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนิทาน การแสดงละครในลักษณะต่างๆ ด้วย (อนุรักษ์ สุทธจิตต์. 2534)

1.1.6 ทฤษฎีการเรียนรู้กับการสอนคนตรี

1.1.6.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) อธิบายการเรียนรู้ โดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองเป็นหลัก ซึ่งเป็นไปในหลายลักษณะ เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ Classical Conditioning หรือแบบ Operant Conditioning เป็นต้น ทฤษฎีเหล่านี้อธิบายการเรียนรู้โดยกล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อใช้สิ่งเร้าเป็นตัวชี้แนะ หรือจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา รายละเอียดของแต่ละทฤษฎีแตกต่างกันออกไป แต่สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพฤติกรรมนิยม มีความเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นในสภาพการวางเงื่อนไข โดยมีการใช้การเสริมแรง การให้รางวัลและการลงโทษ อันเป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการออกมา ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดทั้งพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปและตัวเสริมแรงที่นำมาช่วยให้เกิดการเรียนรู้

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มพฤติกรรมนิยม ได้แก่ พาฟลอฟ (Ivan P. Pavlov) วัตสัน (John B. Watson) ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม และสกินเนอร์ (Burrhus F. Skinner)

สิ่งที่ได้จากทฤษฎีเหล่านี้ คือ ในการเรียนการสอนคนตรี ครูควรใช้การเสริมแรง ซึ่งอาจเป็นรางวัลในรูปแบบใดๆ กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนปฏิบัติสิ่งที่ผู้สอนมุ่งหวังไว้ได้ นอกจากนี้การเรียนการสอนคนตรี ควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักว่า ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้สิ่งใดได้ มิฉะนั้นถ้าบทรียนยากเกินความสามารถของผู้เรียน แม้พยายามใช้การเสริมแรงหรือสร้างแรงจูงใจอย่างไร ก็ไม่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งนั้นๆ ได้ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้แล้วควรให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนสิ่งนั้นเสมอๆ เพื่อถ่วงการลืม พยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยให้การตอบสนองในหลายรูปแบบ จนเมื่อผู้เรียนปฏิบัติถูกต้องจึงให้การเสริมแรงที่ผู้สอนควรมีหลักในการที่จะแนะนำผู้เรียนเป็นครั้งเป็นคราว มิฉะนั้นผู้เรียนอาจไม่สามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้องเลยก็เป็นได้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเรียนคนตรีอีกต่อไป

ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้กล่าวถึงการลงโทษไว้ด้วยว่า อาจใช้หยุดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการได้ แต่ไม่ควรใช้เพราะการลงโทษมักไม่ช่วยให้ผู้เรียนหยุดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการอย่างถาวร เป็นเพียงการเก็บพฤติกรรมนั้นไว้ เพราะไม่ต้องการถูกลงโทษ แต่เมื่อใดที่มีโอกาส ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกมาเสมอ ดังนั้นควรใช้การให้รางวัล หรือการเสริมแรงเพื่อพฤติกรรมที่ต้องการและเพิกเฉยไม่สนใจพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ ดีกว่าใช้การลงโทษ อย่างไรก็ตามการลงโทษอาจใช้ได้บางกรณี ถ้าผู้สอนเห็นว่าจำเป็น

1.1.6.2 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) อธิบายการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของการสร้างแนวคิดหรือความเข้าใจเพื่อใช้แทนประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่ตนได้ประสบมาซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการคิดหาเหตุผล รวมไปถึงตัวแปรอื่นๆ เช่น การตั้งใจ พันธุกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ลึกซึ้ง ดังนั้นในบางโอกาสการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นในบุคคลหนึ่งแล้ว โดยที่บุคคลนั้นไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมใดๆ ให้ปรากฏ (Latent Learning) การเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นอย่างฉับพลันทันที ซึ่งเรียกว่าการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น (Insight Learning) อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์เดิมและความสามารถในการคิดหาเหตุผลของบุคคลนั้น

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้พัฒนามาจากจิตวิทยาการรับรู้แบบเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) มีกำเนิดในประเทศเยอรมันนี้ นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มปัญญานิยม ได้แก่ บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) ออสซูเบล (David P. Ausubel) หลักการสำคัญของเกสตัลท์ คือการเรียนรู้ที่เน้นส่วนรวมทั้งหมดมากกว่าส่วนย่อย โดยให้ความสำคัญกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในสองลักษณะ คือ เกิดจากการรับรู้ และเกิดจากการหยั่งเห็นดังได้กล่าวแล้วสาระสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยมพอสรุปได้ คือ

1) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสรับรู้สิ่งนั้นอย่างเด่นชัด เนื่องจากแต่ละคนมีประสบการณ์เดิมแตกต่างกัน การรับรู้สิ่งใหม่อาจไม่เป็นไปในลักษณะที่ผู้สอนต้องการ จึงจำเป็นที่ผู้เรียนและผู้สอนควรมีความเข้าใจตรงกันเสียก่อนว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ทั้งนี้รวมถึงการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่มุ่งประสงค์ไว้

2) การเรียนรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นผลรวมของประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียน ฉะนั้นผู้สอนควรจัดสภาพการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้น โดยชี้ให้ผู้เรียนเห็นความคล้ายคลึงหรือความเหมือนของประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่

3) การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์ ผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้โดยการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนมีประสบการณ์มาแล้ว ดังนั้นผู้สอนจึงควรทราบว่าผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรมาบ้าง และใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่จะเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้

4) เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง แม้ในบางครั้งประสบการณ์ใหม่ๆ จะไม่สมบูรณ์แบบ แต่ผู้เรียนก็สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นได้ เนื่องจากผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมที่ตนมีอยู่มาช่วยทำให้ประสบการณ์ใหม่สมบูรณ์แบบ และเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้

จากสาระสำคัญนี้ เห็นได้ชัดว่าประสบการณ์เดิมของผู้เรียนนั้นเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เปรียบเหมือนดังว่าประสบการณ์เดิมเป็นลักษณะส่วนรวมและประสบการณ์ใหม่เป็นลักษณะส่วนย่อยที่จะเพิ่มเข้าไปในส่วนรวม ดังนั้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จึงต้องเชื่อมโยงมาถึงประสบการณ์เดิมเสมอ เพราะหลักของเกสตัลท์เน้นการเรียนรู้จากส่วนรวมมาสู่ส่วนย่อย

1.1.6.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ให้ความสำคัญกับความรูสึกของผู้เรียนในการเรียนรู้มากที่สุด โดยกล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อผู้เรียนมีส่วนในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนสิ่งต่างๆ ได้ตามความสนใจ โดยไม่มีการบังคับ การควบคุมให้เรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้เลือกสรรและกำหนดการเรียนรู้ ลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ได้อย่างกว้างไกล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรู้จักการตั้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสมด้วยบทบาทของผู้เรียนที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจึงสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง ไม่จำเป็นที่จะเรียนรู้เรื่องเดียวกันในเวลาเดียวกัน ดังเช่น การเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไปตามสถานศึกษาต่างๆ ที่เรียกว่าระบบโรงเรียน

บทบาทของผู้สอนย่อมเปลี่ยนไปจากบทบาทเดิมตามรูปแบบการสอนที่คุ้นเคยปฏิบัติกัน ผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยเอื้อ (Facilitator) ได้แก่ การช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามแนวทางที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ทำให้การเรียนมีความหมายน่าสนใจ เป็นผู้สร้างบรรยากาศให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในความรู้สึก มิใช่เป็นการเรียนรู้เพื่อสาระเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ เน้นจิตพิสัยทำเทียมกับพุทธิพิสัย ไม่บังคับขู่เข็ญผู้เรียนไม่ว่าในสถานการณ์ใด ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดแนวทางการประเมินผลด้วยตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ และให้ผู้เรียนคำนึงถึงความเป็นตัวของตัวเอง โดยยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ว่าจะเรียนรู้ความต้องการของผู้อื่นที่อาจแตกต่างจากความต้องการของตนเอง

นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มมนุษยนิยม ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) โรเจอร์ (Rogers) และคอมบส์ (Combs) สาระสำคัญของทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยมพอสรุปได้ดังนี้

1) สร้างสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสบายใจมั่นใจ วางใจที่จะเรียนรู้ด้วยความรู้สึกความต้องการของผู้เรียนเอง ไม่มีความกลัวเกรงผู้สอน

2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบ เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ สัมผัสใจ ไม่มีการบังคับโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสบายใจในการเรียน เกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง รู้จักใฝ่หาความรู้ไปตลอดชีวิต

4) ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือให้ผู้เรียนตระหนักถึงการประเมินผล รู้จักการสร้างหลักเกณฑ์สำหรับการประเมินผล มีความเข้าใจและประเมินผลด้วยตนเองด้วยความซื่อสัตย์ยุติธรรม

5) เห็นความสำคัญของตนเองเทียบเท่ากับความสำคัญของผู้อื่น รู้จักยอมรับในความ เป็นเอกัตบุคคล เคารพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลในการถกเถียงแสดงความคิดเห็น มิใช่ถือ ว่าความคิดเห็นของตนเองถูกต้องเหมาะสมที่ทุกคนจำเป็นต้องยอมรับเสมอไป

ในการสอนดนตรีจะต้องให้อิสระกับผู้เรียน เน้นการให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง สร้างสรรค์งานดนตรีตามความคิด จินตนาการของตนเอง หรือในการสอนทักษะดนตรีซึ่งเป็น กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว ผู้สอนสามารถนำหลักการของทฤษฎีนี้มาใช้ได้อย่างดี ได้แก่ การให้ผู้เรียนเลือกศึกษาเพลงด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ โดยไม่ บังคับขู่เข็ญ คาดว่ากล่าวผู้เรียน ตรงกันข้ามผู้สอนควรหาวิถีที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยความ สนใจและชี้แนะให้ผู้เรียนเข้าใจ มีหลักการในการประเมินผลการปฏิบัติทักษะดนตรีด้วยตนเองอย่าง ถูกต้องยุติธรรมไม่เข้าข้างตนเอง (ณรุท สุทธจิตต์. 2541)

การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาช่วยช่วยให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพขึ้น ได้ ทั้งนี้เพราะผู้สอนจะมีความเข้าใจในกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถจัดการสอน ดนตรีได้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาประกอบด้วยหลายทฤษฎี แต่ใน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมมาใช้ในการสอนดนตรีให้แก่เด็กปฐมวัย

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคเนล (Mcneill. 1991 : 120) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรี และการ เคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4 – 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวนั้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหลังจากการใช้วิธีการหรือ กระบวนการทางดนตรีเป็นเครื่องมือ

เวลล์ ; และคณะ (Well ; & other. 1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีนิยม (Popular Music) ที่มีต่อ อารมณ์ของเด็กวัยรุ่น จากการติดตามผลหลังการศึกษาในเรื่องของสื่อทางดนตรีพบว่า ดนตรินั้นจัดเป็น สื่อมวลชนที่มีพลังอย่างมาก ที่กระทบโดยตรงต่ออารมณ์ (ความตื่นเต้น ความสุข ความรัก) ในเด็ก มัธยมปลาย และพบว่าผู้หญิง ก่อนข้างมากจะมีการเชื่อมโยงอารมณ์กับดนตรี และใช้ดนตรีเพื่อการ จัดการอารมณ์

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ทฤษฎี เกื้อสกุล (2545 : 93) ได้ศึกษาการรู้จักและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ และ ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน อายุ 5-10ปี ศึกษาในชั้นอนุบาล ในศูนย์การศึกษาภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ระยะเวลาที่ศึกษา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้กิจกรรมทักษะดนตรีมีพฤติกรรมทางอารมณ์และการรับรู้สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมทักษะทางดนตรี พอสรุปได้ว่าการใช้กิจกรรมดนตรี เป็นกิจกรรมและประสบการณ์ที่ดี ที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้จินตนาการสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตลอดจนมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.1.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับมนุษย์ ปัจจุบันในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ ทำให้เกิดการค้นพบ การประดิษฐ์ อุปกรณ์หรือเทคโนโลยีมากมายที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับมนุษย์ การศึกษาค้นคว้าเรื่องความคิดสร้างสรรค์นั้นได้กระทำกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งมีผู้ให้คำนิยามของความคิดสร้างสรรค์ในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford. 1962 : 135) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมอง เป็นความสามารถที่จะคิดได้หลายทิศทางหรืออเนกนัย (Divergent Thinking) และความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบไปด้วย ความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดแปลกใหม่ (Originality) คนที่มีลักษณะดังกล่าวต้องเป็นคนที่กล้าคิดไม่กลัวถูกวิพากษ์วิจารณ์ และมีอิสระในการคิด

ทอเรนซ์ (Torrance. 1971 : 211) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีขอบเขตจำกัด บุคคลสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในหลายๆ แบบ ผลของความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นนั้นมีมากมายไม่จำกัด

ไรลีย์ ; และลูอิส (Reilly ; & Lewis. 1983 : 76) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิด หรือวิธีคิดซึ่งเป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการที่จะคิดได้หลายทิศทาง ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ซึ่งนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา หรือผลงานใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมมนุษย์

อารี พันธุ์ณี (2542 : 9) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัย อันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดค้นเปลี่ยนแปลง ประยุกต์จากความคิดเดิม ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่างๆ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นั้น มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ สิ่งที่เป็นเหตุผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดค้น หรือจินตนาการประยุกต์จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

จากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการคิด หรือวิธีคิดซึ่งเป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการที่จะคิดได้หลายทิศทาง ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ซึ่งนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา หรือผลงานใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมมนุษย์

2.1.2 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

1) ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มหรือเรียกว่า Wild Idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ เช่น การคิดประดิษฐ์เครื่องบินได้สำเร็จ ได้แนวคิดมาจากการทำเครื่องร่อน เป็นต้น ความคิดริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเป็นความคิดแตกต่างจากความคิดเดิม อาจไม่เคยมีใครนึกถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มต้องอาศัยความคิดจินตนาการ คิดเรื่อง และฝันจากจินตนาการ พยายามลงมือสร้างจินตนาการนั้นให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้น ลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความคิดริเริ่ม พบว่า คนที่คิดริเริ่มมักไม่ชอบความจำเจ แต่จะปรับตัวให้ตนเองคึกคักมีชีวิตชีวา เป็นผู้มุ่งมั่น มีสมาธิ มักทำงานที่เกิดจากแรงจูงใจภายในหรือความศรัทธา

2) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึงความสามารถในการหาคำตอบหรือปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกัน ในเรื่องเดียวกันในเวลาอันจำกัด โดยแบ่งออกเป็น

(1) ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วนั้นนั่นเอง

(2) ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำเหมือนกัน หรือคล้ายกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายในเวลาที่กำหนด

(3) ความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค คือ สามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว

(4) ความคิดคล่องแคล่วทางการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด อาจเป็น 5 นาที หรือ 10 นาที ความคล่องในการคิดมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา เพราะในการ

แก้ปัญหาจะต้องแสวงหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขหลายๆ วิธีและต้องนำวิธีเหล่านั้นมาทดลอง จนกว่าจะพบวิธีที่ถูกต้องตามที่ต้องการ ความคิดคล่องแคล่วเป็นความสามารถอันดับแรก ในการที่จะพยายามเลือกเฟ้นให้ได้ความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุด ก่อนอื่นจึงจำเป็นต้องคิดออกมาให้ได้มากๆ หลายอย่าง และแตกต่างกัน แล้วจึงนำความคิดทั้งหมดมาพิจารณาเลือกอันที่ดีที่สุด จึงนับได้ว่าความคิดคล่องแคล่วเป็นความสามารถเบื้องต้นที่จะนำไปสู่ความคิดที่มีคุณภาพ หรือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการคิดได้อย่างอิสระหลากหลาย ประเภทหรือแบบของความคิดซึ่งแบ่งออกเป็น

(1) ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้ได้หลายอย่าง และคิดอย่างเป็นอิสระ เช่น คนที่มีความคิดยืดหยุ่นด้านนี้ จะสามารถคิดได้ว่าประโยชน์ของก้อนหินมีอะไรบ้าง

(2) ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นความคิดที่มีประโยชน์มากต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดไม่ซ้ำกัน เช่น ในข้อ 1 เวลา 5 นาที เราสามารถที่จะคิดว่าหาวิธีทำประโยชน์อะไรได้บ้าง คำตอบ กระจุง กระจาด ตะกร้า แก้วไฟฟ้า ถังกลอง ดินสอ ชะลอมเก็บน้ำ เปล เตียงนอน ตะกร้อ กรอบรูป กีบติดผม ด้ามไม้เทนนิส และด้ามไม้เบดมินตัน ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเราสามารถจัดจำแนกประเภทได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 เฟอร์นิเจอร์ ตู้ เตียงนอน โต๊ะ แก้วไฟฟ้า

ประเภทที่ 2 เครื่องใช้ กระจุง กระจาด ตะกร้า ชะลอม

ประเภทที่ 3 เครื่องกีฬา ตะกร้อ ด้ามไม้เทนนิส ด้ามไม้เบดมินตัน

เพราะฉะนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ความคิดยืดหยุ่นเป็นตัวเสริมให้ความคิดคล่องแคล่วมีความแปลกแตกต่างออกไป หลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อน หรือเพิ่มคุณภาพความคิดให้มากขึ้นด้วยการจัดความคิดให้เป็นหมวดหมู่และหลักเกณฑ์ยิ่งขึ้น

4) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการคิด เพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดเดิมหรือความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งความคิดละเอียดลออนี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่ให้สำเร็จพัฒนาการของความคิดละเอียดลออ มีดังต่อไปนี้

1) พัฒนาการของความคิดละเอียดลออจะขึ้นอยู่กับอายุ กล่าวคือ เด็กที่มีอายุมากจะมีความสามารถด้านนี้มากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย

2) เด็กหญิงจะมีความสามารถมากกว่าเด็กชายในด้านนี้

3) เด็กที่มีความสามารถสูงทางด้านความคิดละเอียดลออจะเป็นเด็กที่มีความสามารถทางการสังเกตสูงด้วย

2.1.3 ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ (Characteristic of Creativity)

(1) Sensitivity มีความรู้สึกอ่อนไหวต่อสิ่งรอบตัว ตาเห็น จดจำ หูฟังชัดแจ่มมือและรู้สึก กล่าวคือ มีความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) Fluency มีความคล่องแคล่ว ทำได้มาก ทำได้ดี แก้ปัญหาเร็ว คิดได้หลายอย่างในเวลาอันสั้น รู้จักตัดสินใจ

(3) Flexibility มีความคิดอ่อนโยนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ สามารถดัดแปลงยืดหยุ่นได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

(4) Originality มีความริเริ่มในการคิดทำ มีการริเริ่มทำด้วยความคิดของตนเอง

(5) Capacity to Reorganize มีความสามารถในการจัดการสร้างหรือจัดทำขึ้นใหม่ โดยใช้แนวทางเดิมเป็นแนวคิด คือ ลักษณะของการประยุกต์ใช้

(6) Ability to Abstract มีความสามารถทำให้ดูซับซ้อนกว่าเดิม ทำให้ยากขึ้นและละเอียดลออลึกซึ้งขึ้นมากกว่าเดิม

(7) Ability to Synthesize สามารถสร้างขึ้นมาเอง โดยการนำเอารูปแบบต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว มาดัดแปลงเป็นรูปแบบใหม่

(8) Ability to Organize มีความสามารถในการจัดการ ให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้งานต่างๆ เกิดคุณค่าที่น่าติดตาม

2.1.4 กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Process)

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความรู้สึกไวต่อปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพเป็นระบบขั้นตอน รวมทั้งนำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสิ่งใหม่ต่อไป

กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ของ วอลลาซ (Wallach) ปัจจุบันยังไม่เป็นที่ยอมรับว่าขั้นตอนต่อไปนี้จะ เป็นขั้นตอนที่แท้จริงของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ เราคงต้องรอการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อยืนยันสนับสนุน หรือคัดค้าน แต่โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ที่ วอลลาซ (Gihooly. 1981: 129-131 ; citing Wallach. 1962) เผยแพร่นั้นเป็นที่ยอมรับกันมานานกว่า 50 ปีแล้ว ขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการคิดสร้างสรรค์มีดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมตัว (Preparation) เป็นขั้นของการเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ความรู้ทักษะ และทัศนคติที่มีต่อโลกอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังรวมถึงความสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์ความคิดหรือสิ่งของที่มีความแตกต่างกันอย่างมากเข้าด้วยกัน ความสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์นี้ถูกเสนอขึ้นมาโดยเมดนิค (Mednick. 1962) ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์

2) ขั้นฟักตัว (Incubation) เป็นขั้นของการพยายามลืมเรื่องที่ต้องการคิดเสียให้หมด กล่าวคือหลังจากที่เราได้ผ่านการเตรียมตัวแล้ว บางครั้งต้องอาศัยระยะเวลาในการฟักตัว เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นักคิดสร้างสรรค์หลายคน เมื่อให้เขานึกถึงระยะเวลาสำคัญของการผลิตผลงานสร้างสรรค์ เขามักจะอ้างถึงระยะฟักตัวเสมอ

3) ขั้นการรู้แจ้ง (Illumination) เป็นขั้นที่เกิดขึ้นหลังจากการที่บุคคลได้สัมผัสเรื่องที่ต้องการคิดหาคำตอบระยะหนึ่งจากนั้นจะเกิดการหยั่งเห็น (Insight) ขึ้นเหมือนกับแสงสว่างที่ฉับพลันแวบขึ้นมาในสมอง ทันใดนั้นคำตอบที่ต้องการหรือโคลงบทสุดท้ายก็แจ่มชัดขึ้นมาในความคิดโดยไม่ต้องใช้ความพยายาม

4) ขั้นตรวจสอบ (Verification) เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ คือ หลังจากได้ความคิดใหม่ขึ้นมาแล้ว จะต้องทำการทบทวนตรวจสอบคำตอบหรือผลงานทั้งหมดจนเป็นที่น่าพอใจ

ทอเรนซ์ (Torrance, 1962: 47) ได้กำหนดขั้นตอนไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเริ่มต้น เกิดจากความรู้สึกต้องการหรือความไม่พอใจในสิ่งต่างๆ ที่จะทำ บุคคลเริ่มคิด เขาพยายามรวบรวมข้อเท็จจริง รวบรวมแนวคิดต่างๆ ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อหาความกระจ่างในปัญหา ขั้นนี้ผู้คิดยังไม่ทราบว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นไปในรูปแบบใด และอาจใช้เวลานานจนบางครั้งจะเกิดขึ้นโดยผู้คิดไม่รู้สีกตัว

2) ขั้นครุ่นคิดต่อจากขั้นเริ่มต้น มีระยะหนึ่งที่ความรู้ ความคิด และเรื่องราวต่างๆ ที่รวบรวมไว้มาประสมกลมกลืนเข้าเป็นรูปร่าง ระยะนี้ผู้คิดต้องใช้ความคิดอย่างหนัก แต่บางครั้งความคิดนี้อาจหยุดชะงักไปเฉยๆ เป็นเวลานาน บางครั้งก็กลับเกิดขึ้นมาใหม่อีก

3) ขั้นเกิดความคิด ในระยะที่กำลังครุ่นคิดนั้น บางครั้งอาจเกิดความคิดผุดขึ้นมาทันทีทันใด ผู้คิดจะมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่ที่ซ้ำกับความคิดเก่า ซึ่งมีผู้คิดมาแล้ว การมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่นี้จะเกิดขึ้นในทันทีทันใด ผู้คิดไม่นึกไม่ฝันว่าจะเกิดขึ้นเลย

4) ขั้นปรับปรุงความคิดใหม่แล้ว ผู้คิดจะขัดเกลาความคิดนั้นให้หมดจด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย หรือต่อเติมเสริมแต่งความคิดที่เกิดขึ้นใหม่นั้นให้รัดกุม และวิวัฒนาการก้าวหน้าต่อไป หรือในบางกรณีในขั้นนี้อาจมีการทดลองเพื่อประเมินการแก้ปัญหา สำหรับเลือกความคิดที่สมบูรณ์ที่สุด ความคิดเหล่านี้ ก่อให้เกิดการประดิษฐ์ผลงานใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ นวนิยาย บทเพลง จินตนาการ และการออกแบบอื่นๆ เป็นต้น

จากความหมายของกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วยขั้นต่างๆ คือ ขั้นปัญหา ขั้นรวบรวมข้อมูล ขั้นวิเคราะห์ ขั้นเกิดความคิด และขั้นพิสูจน์

2.1.5 การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นศักยภาพของแต่ละบุคคล บุคคลที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพทางด้านนี้ อย่างเต็มที่ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันออกไปจากบุคคลทั่วไป

ทอเรนซ์ (Torrance, 1962: 81-82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง พบว่า ผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูงเป็นคนที่มีความคิดแปลกไปจากผู้อื่น มีผลงานที่ไม่ซ้ำแบบใคร

ครอพเลย์ (Cropley, 1966: 124) กล่าวว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการดังต่อไปนี้ คือ การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง (Procession of Wide Categories) มี

ความพร้อมที่จะเสี่ยง (Willingness to Take Risks) มีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า (Willingness to Have Ago) มีความสามารถที่จะยืดหยุ่นความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว ในระดับสูง

ราซิดล์ (Raquid. 1972: 131) พบว่า นักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและใช้วิธีการที่แตกต่างไปจากผู้อื่น

โลเวนเฟลด์ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2515: 77; อ้างอิงจาก Lowengeld. 1964) กล่าวว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ไม่ชอบทำงานที่ซ้ำซาก ไม่ชอบทำตามตรงตามตารางที่วางไว้ตายตัว ชอบทำงานตามสบายและคนที่ชอบทำงานสร้างสรรค์ไม่ชอบทำงานขึ้นเดียวกันกับคนอื่น เพราะงานที่บุคคลเหล่านั้นทำเป็นงานที่ต้องแก้ปัญหาด้วยตนเองตามลำพัง

จากเอกสารดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ลักษณะที่บ่งถึงการสร้างสรรค์ และไม่สร้างสรรค์เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างกันได้ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะที่บ่งถึงการสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์

ลักษณะที่บ่งถึงการสร้างสรรค์	ลักษณะที่บ่งว่าไม่ใช่การคิดสร้างสรรค์
แนวความคิดที่แปลกใหม่	การกระทำที่เป็นนิสัย
ความเข้าใจลึก	การกระทำตามของเดิม
ความช่างประดิษฐ์	การยึดถือระเบียบแบบแผน
ความช่างทดลอง	การลอกเลียนแบบ
ความวิเศษเหนือสิ่งอื่นใด	การฝึกฝน
ความริเริ่ม	ความเข้มงวด
ความสดใส ความใหม่	ความซ้ำซาก
ความเปลี่ยนแปลง	ความทรงจำ

เด็กที่มีความงอกงามทางความคิดสร้างสรรค์ จะคิดสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นเอง สร้างแนวความคิดขึ้นใหม่ในภาพของตนเองได้ นอกจากนี้ยังพร้อมที่จะตัดแปลงแนวความคิดของผู้อื่นเพื่อนำมาสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นด้วยตนเอง ทั้งยังสามารถตีความหมายของสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเองอีกด้วย ทั้งนี้เด็กต้องมีจุดมุ่งหมายของตนเองเป็นหลักสำคัญ เด็กที่มีความงอกงามทางการสร้างสรรค์จะรู้สึกเป็นอิสระ รู้ว่าตนเองมีค่า มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถที่จะตอบสนองต่อปฏิกริยาภายนอกด้วยวิธีการต่างกัน ซึ่งเด็กที่ไม่มีความงอกงามทางความคิดสร้างสรรค์ จะใช้วิธีการเก่าๆ ที่ผู้อื่นเคยใช้มาแล้ว และยังชอบทำในสิ่งที่ผู้อื่นเคยกระทำมาก่อน ทั้งยังพยายามเลียนแบบให้เหมือนของเดิมทุกอย่าง ไม่มีการ

แปลงใช้แต่จุดมุ่งหมายที่ผู้อื่นได้วางไว้แล้วเป็นเครื่องมือในการกำหนดการกระทำของตนเอง มีความคิดว่าตนไม่มีค่า ขาดความมั่นใจในตนเอง

2.1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของนักจิตวิเคราะห์

ฟรอยด์ (Freud, 1938: 193) จิตแพทย์ชาวเวียนนา ฟรอยด์ได้ให้ความคิดเห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความขัดแย้งของแรงขับทางเพศ ซึ่งถูกผลักดันออกมาโดยจิตไร้สำนึกกับความรู้สึก ผิดชอบชั่วดีในสังคม ดังนั้นเพื่อให้แรงขับทางเพศแสดงออกมาในรูปหรือพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจึง เปลี่ยนเป็นความคิดสร้างสรรค์ โดยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจเป็นความขัดแย้งเรื่องความไม่พอใจใน สภาพของตน จึงต้องการปรับสภาพเดิมตามที่ตนพอใจ

ฟรอยด์ ให้ทรรศนะเพิ่มเติมว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของความร่าเริงแจ่มใส ผ่อนคลาย อิสระหรือลักษณะของความเป็นเด็กซึ่งบริสุทธิ์ สนุกสนาน ไม่มีความคิดยึดติดต่อสิ่งใด ไม่มี ความเครียด

2. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของนักมนุษยนิยม

มาสโลว์ (Maslow) และ โรเจอร์ (Rogers) นักจิตวิทยามนุษยนิยมได้ให้แนวความคิดว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้ที่รู้จักตนเองตามมโนภาพที่เป็นจริงเข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง ทั้งในส่วน ที่บกพร่อง ส่วนที่ดี รู้ทั้งจุดอ่อนจุดเน้น และตระหนักในความสามารถของตนเอง พึ่งตนเอง ริเริ่ม นำ ตนเองได้ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ มีอิสระในการคิด ตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน มองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าของตัวเอง สามารถสร้างสรรค์ตนเอง และสังคมให้เกิดประโยชน์สุข (อารีย์ รังสินันท์, 2532: 508)

การที่บุคคลจะสามารถพัฒนาไปถึงเป้าหมายดังกล่าวนี้ กลุ่มมนุษยนิยมได้เน้นสถานการณ์ที่ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ว่า ต้องประกอบไปด้วย

1. ภาวะความปลอดภัยทางจิต กล่าวคือ การยอมรับในคุณค่าของตนเองและ เคารพในสิทธิและความคิดเห็น ไม่มีการตีราคา ประเมินหรือเปรียบเทียบความคิดเห็นและผลงานทุก คน ทำงานด้วยความสบายใจ ไม่หวั่นวิตกและเกรงการถูกลงโทษ ถูกตำหนิหรือตัดสินใจว่าไม่ดี ความมั่นใจในตนเอง มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจด้วยตนเองและเต็มใจที่จะรับผิดชอบในความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของตนเองได้

2. ภาวะที่มีเสรีภาพในการแสดงออก กล่าวคือ มีจิตใจกว้างที่จะเปิดรับ ประสบการณ์ เต็มใจที่จะรับรู้ความคิด มีความสนใจต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ เกิดขึ้นในโลก รวมทั้งประเด็นข้อถกเถียงที่ยังไม่ยุติปรารถนาที่จะเล่นกับความคิดและสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ

3. ทฤษฎีโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา (The Structure of Intellect Theory)

กิลฟอร์ด (อารี พันธุ์ณี. 2545: 30-35 ; อ้างอิงจาก Guilford. 1856. Structure of Intellect)

ได้อธิบายโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองไว้ 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 เนื้อหา (Content) หมายถึงเนื้อหา ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อในการคิดที่สมองรับเข้าไปคิด แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ภาพ (Figural เขียนย่อว่า F) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรม หรือรูปที่แน่นอนซึ่งบุคคลสามารถรับรู้และทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้ เช่น ภาพ เป็นต้น

2. สัญลักษณ์ (Symbolic เขียนย่อว่า S) หมายถึงข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของเครื่องหมายต่างๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆด้วย

3. ภาษา (Semantic เขียนย่อว่า M) หมายถึงข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่างกัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ เช่น พ่อแม่ เพื่อน ชอบ โกรธ ดีใจ เสียใจ เป็นต้น

4. พฤติกรรม (Behavior เขียนย่อว่า B) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก กริยา อาการ การกระทำที่สามารถสังเกตได้ รวมทั้งทรงสะกด การรับรู้ การคิด เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การสั้นศีรษะ การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

มิติที่ 2 การคิด (Operation เขียนย่อว่า O) หมายถึง มิติที่แสดงถึงกระบวนการปฏิบัติงานของสมอง แบ่งได้เป็น 5 ลักษณะคือ

1. การรู้การเข้าใจ (Cognition เขียนย่อว่า C) หมายถึง ความสามารถในการตีความของสมองเมื่อเห็นสิ่งเร้าแล้วเกิดการรับรู้ เข้าใจในสิ่งนั้นแล้วบอกว่าเป็นอะไร เช่น เมื่อเห็นเด็กเล่นของเล่นรูปร่างวงกลม ทำด้วยยางพาราเรียบก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล

2. การจำ (Memory เขียนย่อว่า M) หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสม ความรู้และข้อมูลต่างๆไว้ได้ และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ เช่น การจำสูตรคูณ การจำหมายเลขประจำตัว กาชี้ตัวคนร้ายได้

3. การคิดแบบอเนกนัย หรือ ความคิดกระจาย (Divergent thinking เขียนย่อว่า D) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่มุมต่างกันไป เช่น หนังสือพิมพ์ใช้ทำอะไรได้บ้างบอกมาให้ได้มากที่สุด ผู้ที่คิดได้มาก แปลก มีเหตุผล คือผู้ที่มีความคิดอเนกนัย และกิลฟอร์ดได้อธิบายความหมายของความคิดอเนกนัยว่า คือ ความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

4. การคิดแบบเอกนัย หรือ การคิดรวม (Convergent thinking เขียนย่อว่า N) หมายถึง ความสามารถในการหาคำตอบที่ดีที่สุดจากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนด และคำตอบที่ถูกต้องมีเพียงคำตอบเดียว

5. การประมาณค่า (Evaluation เขียนย่อว่า E) หมายถึงความสามารถในการตีความลงข้อสรุปโดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

มิติที่ 3 ผลของความคิด หมายถึง มิติที่แสดงถึงผล (Product) ที่ได้จากการปฏิบัติงานของสมอง หรือกระบวนการคิดของสมอง หลังจากที่สมองได้รับข้อมูลหรือสิ่งเร้าจากมิติที่ 1 และตอบสนองข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับจากมิติที่ 2 แล้วผลที่ได้ออกมาในมิติที่ 3 หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ผลของการคิดเกิดจากการทำงานมิติที่ 1 และมิติที่ 2 นั้นเอง ซึ่งผลของการคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ คือ

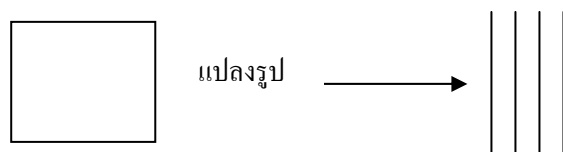
1. หน่วย (Unit เขียนย่อว่า U) หมายถึงคุณสมบัติเฉพาะตัว และแตกต่างกันไปจากสิ่งอื่นๆ เช่น คน แมว สุนัข เป็นต้น

2. จำพวก (Class เขียนย่อว่า C) หมายถึงประเภท จำพวก หรือกลุ่มของหน่วยที่มีคุณสมบัติ หรือลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ คน สุนัข ช้าง หรือ ประเภทของผลไม้ เช่น เงาะ ฝรั่ง ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น

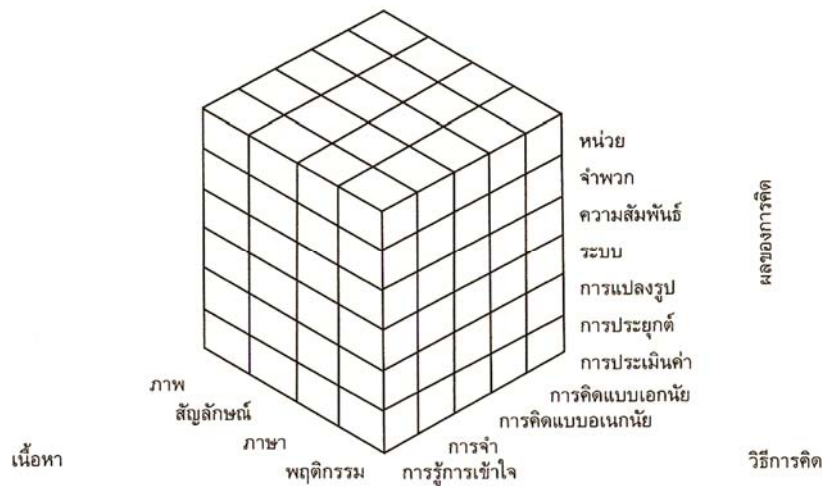
3. ความสัมพันธ์ (Relation เขียนย่อว่า R) หมายถึงผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภท หือหลายประเภทเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เสือคู่กับป่า เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

4. ระบบ (System เขียนย่อว่า S) หมายถึงการจัดประเภทของสิ่งเร้าต่างๆ ให้เป็นระบบแบบแผน เช่น 1,3,5,7,9 เป็นระบบเลขคี่

5. การแปลงรูป (Transformation เขียนย่อว่า T) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือการจัดองค์ประกอบของสิ่งเร้า หรือข้อมูลออกมาในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนเป็นรูปสี่เหลี่ยมเป็นเส้นตรงสี่เส้นตั้งรูป

6. การประยุกต์ (Implication เขียนย่อว่า I) หมายถึง การคะเน หรือทำนายจากข้อมูลที่กำหนดไว้

ภาพประกอบ 1 แสดงแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

ที่มา : (อารี พันธุ์ณี. 2545 : 30-35 ; อ้างอิงจาก Guilford.1956. Structure of Intellect.)

สรุปได้ว่า โครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองหรือการวัดเชาวน์ปัญญาของกิลฟอร์ดแบ่งออกเป็น 120 เซลล์ หรือ 120 องค์ประกอบ โดยในแต่ละตัวจะประกอบไปด้วยหน่วยย่อยของ 3 มิติ เริ่มจาก เนื้อหา-วิธีการคิด-ผลของการคิด (Content Operation) อาจสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นระดับความคิดอเนกนัย (Divergent thinking) คือ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ในลักษณะหลายทิศทางทำให้ได้คำตอบ หรือผลผลิตของความคิดหลายอย่างและแปลกใหม่

4. ทฤษฎีความคิดสองลักษณะ

ทฤษฎีความคิดสองลักษณะ เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานของสมองมนุษย์โดยการเริ่มต้นและทดลองของนักจิตวิทยาคลินิก ซึ่งมีแนวคิดเบื้องต้นว่าแผ่นพินิจของมนุษย์อยู่รอดสืบสานมาจนถึงคนยุคปัจจุบันได้ก็เพราะมีสมองอันเชี่ยวชาญ ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองทั้งสองซีกของมนุษย์มาเป็นเวลา 15 ปี นักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันจึงสรุปได้ว่า มนุษย์แต่ละคนมีสมองสองซีก คือ สมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งทำหน้าที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนต่อการรับรู้ความเป็นไปของสิ่งต่างๆ

ความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากการทำงานของสมองซีกขวา ซึ่งทำหน้าที่คิดจินตนาการ คิดแปลกๆ ใหม่ๆ ความซาบซึ้งในดนตรี ศิลปะ วรรณคดี เป็นต้น ส่วนสมองซีกซ้ายเป็นส่วนที่คิดและทำงานออกมาในรูปแบบธรรม เช่น การวิเคราะห์ การหาเหตุผล เป็นต้น ดังต่อไปนี้ (อารี รังสินนท์.2532 : 509)

สมองซีกซ้าย	สมองซีกขวา
สรรหาถ้อยคำ	ไม่มีถ้อยคำ
วิเคราะห์	สังเคราะห์
ใช้เหตุผล	หยั่งรู้เอง
เชิงตรรกะวิทยา	ความคิดเชิงสร้างสรรค์
ความแบ่งเบา	ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
มีกาลเวลา	ไม่มีกาลเวลา
โน้มเอียงเข้าหากฎเกณฑ์ทาง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์	โน้มเอียงเข้าหาเกณฑ์ด้านดนตรี ศิลปะ

ฉะนั้นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองซีกขวาสามารถแสดงหรือบอกให้ผู้อื่นทราบได้จากการรวบรวม วิเคราะห์และหาถ้อยคำของสมองซีกซ้าย เท่านั้น ดังนั้นหากสมองสองซีก คือ ซีกซ้ายและขวาได้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมทั้งสองซีกก็สามารถทำคุณประโยชน์ต่างๆ แก่มนุษยชาติอย่างมหาศาล

5. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์โอตา (The Model AUTA)

แนวคิดของทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์โอตา เป็นแนวความคิดสร้างสรรค์ที่เดวิด (Davis) และ ซัลลิแวน (Sullivan) คิดขึ้นในปี ค.ศ. 1980 โดยอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้น ได้ด้วยการส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์และจัดลำดับการพัฒนาเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่1 การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ (Awareness) เป็นขั้นตอนแรกที่ทำให้บุคคลเพิ่มความสำนึกในเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล เช่น การพัฒนาปรัชญาญาณ การรู้จักและเข้าใจตนเอง การมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ และการมีชีวิตที่ดีกว่าเดิม และเข้าใจนวัตกรรมต่างๆที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าและวิธีการแก้ปัญหาในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและแจ่มชัดในธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ (Understanding) หมายถึง การที่บุคคลจะสนใจและให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติมขึ้นก็ต่อเมื่อได้รับความรู้ เนื้อหาสาระ เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ที่จัดให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้แก่ บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

1. ลักษณะกระบวนการคิดสร้างสรรค์
2. ความสามารถสร้างสรรค์ด้านต่างๆ
3. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์
4. แบบสอบถาม แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
5. เทคนิควิธีการฝึกความคิดสร้างสรรค์
6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 3 เทคนิควิธีที่ส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Techniques) หมายถึง กลยุทธ์ในการฝึกกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดผลผลิตสร้างสรรค์ ซึ่งรวมเทคนิควิธีการดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. การระดมสมอง (Brainstorming)
2. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Metaphoric thinking)
3. การฝึกจินตนาการ (Imagery training)

ขั้นตอนที่ 4 การตระหนักในความจริงของสิ่งต่างๆ (Actualization) หมายถึง การเพิ่มพูนศักยภาพในการเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง เป็นการพัฒนาบุคคลไปสู่การรู้จักตนเองตามเป็นจริง ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด กล่าวคือ บุคคลสามารถดึงศักยภาพ ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างเต็มที่ ซึ่งการตระหนักตนเองตามสภาพที่เป็นจริงประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้เปิดรับประสบการณ์ต่างๆ มาปรับเข้ากับตนได้ดี
2. สนใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์
3. มีความคิดริเริ่มในการนำตนเองและริเริ่มผลิตสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
4. มีความสามารถในการคิดยืดหยุ่นเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทาง ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

จากทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์มีอยู่ในทุกคนและสามารถส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โฟฟท์ (Flohr, 1980: 74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน ผลการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์ด้านดนตรีมิใช่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเอง แต่เป็นสิ่งที่เด็กควรได้รับการส่งเสริม กิจกรรมเพื่อการสร้างสรรค์อาจจะจัดรวมอยู่ในกิจกรรมดนตรีอื่นๆ เช่น การร้องเพลง การให้เด็กลองสร้างสรรค์เครื่องดนตรี รูปแบบจังหวะ หรือแต่งเพลงขึ้นมา

ฟีฟิลด์ (Fifield, 1980: 41) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน อายุ3-5ปี ผลการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนดนตรีของเด็กก่อนวัยเรียนควรจะสอดแทรกกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังเป็นการทำให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆทางดนตรีเพิ่มขึ้น เช่น เรื่อง จังหวะ เสียงสูง-ต่ำ ความดัง-ค่อย เป็นต้น

หวาง (Hwang, 1986: 47) ได้ทำการวิจัยเพื่อ ตรวจสอบประสิทธิภาพของการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้โปรแกรมการสอนศิลปะในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์การสร้างสรรค์ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 มีการเรียนออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหว หรือละครเพลงสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นความคิดของเด็ก และกระตุ้น โดยการใช้นดนตรี เปรียบเทียบกับการสอนแบบเดิมโดยใช้การตั้งคำถาม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอเรนซ์ ชนิดรูปภาพ ก. (TTCT FROM A) และ แบบทดสอบการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ของหวาง ผลการศึกษาพบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นด้วยดนตรีในบทเรียนศิลปะนั้น มีประสิทธิผล เช่นเดียวกับการตั้งคำถาม

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วาสนา ไยใหม่ (2547: 92) ได้ศึกษาผลของการฝึกประสบการณ์เชิงดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ พอสรุปได้ว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาได้โดยวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะทางดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ การเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆและรวมถึงกิจกรรมดนตรี เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีให้สูงขึ้นได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติของโรงเรียน

ในปี พ.ศ.2491 กรมสามัญศึกษา (เดิม) ซื่อที่ดินเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ เหมาะที่จัดตั้งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาโดยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้เขียนแผนผังวางรูปแบบโรงเรียนขึ้นและได้ให้ นายพิน สินธุเสก เป็นสถาปนิกออกแบบก่อสร้าง ลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2493 ซึ่งและกรมสามัญศึกษา ได้ให้งบประมาณก่อสร้าง เป็นงวด ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 ถึง 2498

เมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดสอนวิชาการศึกษาแขนงต่าง ๆ รวมทั้งแขนงประถมศึกษาด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออณาการที่ก่อสร้างค้างอยู่ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเพื่อจัดการก่อสร้างให้เสร็จและจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการมาดำเนินงานจัดตั้งโรงเรียนประถมสาธิต เมื่อ วันที่ 11 ตุลาคม 2498 มี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการได้ประชุมวางหลักการในการดำเนินงานโรงเรียนสาธิตเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2498 หลังจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศตั้งโรงเรียนนี้ขึ้น เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2499 เรียกว่า “โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา” และได้ประกอบพิธีเปิดโรงเรียนในวันที่ 24 มิถุนายน 2499 โดยมี พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานรับนักเรียนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก (อายุ 5-6 ขวบ) ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อเปิดเรียนมีนักเรียนจำนวน 150 คน เป็นนักเรียนชาย 89 คน นักเรียนหญิง 61 คน มีอาจารย์ชาย 3 คน อาจารย์หญิง 9 คน มีรองศาสตราจารย์ไพเราะ ตันฑิกุล เป็นอาจารย์ใหญ่โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฝึกหัดครูของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งนิสิตจะได้ใช้เป็นที่สังเกตการสอนและการจัดโรงเรียน มีส่วนร่วมการปฏิบัติงานและฝึกสอน
2. เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็กและทดสอบหลักวิชาการประถมศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
3. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องจัดให้อยู่ในระดับที่ดี เพื่อนักการศึกษาจะได้ดูเป็นแบบอย่าง นำไปประกอบพิจารณาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาอื่นๆ ตามความเหมาะสม

วันที่ 29 มิถุนายน 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เปลี่ยนสภาพเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตาม พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย สถานภาพของโรงเรียนประถมสาธิต จึงได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีชื่อว่า ป.มศว. และสังกัดในภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันที่ 16 กรกฎาคม 2534 มหาวิทยาลัยได้ประกาศรวมการบริหารโรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กับโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เข้าเป็น โรงเรียนเดียวกันใช้ชื่อว่า “โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร” กำหนดให้มีตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาของโรงเรียนและแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ประกิจ รัตนสุวรรณ เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนท่านแรก

วันที่ 30 พฤษภาคม 2538 มหาวิทยาลัยได้มีมติให้จัดและบริหารโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แยกเป็น 2 โรงเรียน โดยกำหนดให้มีผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฝ่ายมัธยมและ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถม มีวาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี และให้ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)” เขียนชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า

“SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY : PRASARNMIT DEMONSTRATION SCHOOL

(ELEMENTARY)” ปัจจุบัน อาจารย์นันทรัตน์ ธรรมวัฒน์ไพศาล เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

3.2 ปรัชญาของโรงเรียน

ศึกษา วิรุพหิ สมฺปตฺตา

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม

EDUCATION IS GROWTH

3.3 คติพจน์ของโรงเรียน

ขยัน ซื่อสัตย์ มีวินัย ใจเมตตา รักษาชาติ

3.4 สีและเครื่องหมายประจำโรงเรียน

เป็นสี เทา-แดง โดยมีเครื่องหมายของโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

SRINAKARINWIROT UNIVERSITY ; PRASANMIT DEMONSTRATION SCHOOL
(ELEMENTARY)

3.5 หน้าที่ของโรงเรียน

1. เป็นสถานที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา
2. เป็นสถานที่สังเกตการณ์ เรียน ฝึกงาน และฝึกสอนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
3. เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลองค้นคว้าหาความรู้ และแนวคิดใหม่ด้านการศึกษาระดับประถมศึกษา
4. ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนในด้านการจัดการศึกษาการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนต่างๆ ตามความเหมาะสม

3.6 วัตถุประสงค์ของโรงเรียน

1. เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ให้แก่นักเรียน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ และมีความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อพัฒนานักเรียน ให้มีน้ำใจ เสียสละ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร และชื่นชมยินดีในความสำเร็จของผู้ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ให้นักเรียนมีระเบียบ วินัย มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม
5. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม เชิดชูสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
6. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับสูงต่อไป
7. เพื่อสร้างนักเรียนให้มีความมุ่งมั่น รักการทำงาน และขยัน

3.7 การจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จัดการเรียนการสอนในรูปแบบชั้นเด็กเล็ก 1 ปี รับนักเรียนอายุ 5 ขวบ และไม่เกิด 6 ขวบ เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น การจัดประสบการณ์ให้เด็กในชั้นนี้จะจัดรวมวิชาต่างๆ เป็นหน่วยการสอนเด็กทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม สภาพของห้องเรียนจะมีมุมต่างๆ เช่น มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์ มุมหนังสือ ฯลฯ ในครึ่งวันเช้าเด็กจะทำกิจกรรม เช่น ปล่อยให้ว่ายน้ำ หลับ ปล่อยให้ว่ายน้ำ พละบด ห้องสมุด นาฏศิลป์ ส่วนครึ่งวันบ่ายจะนอน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตาราง 2 ตารางสอน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ชั้นเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2552

8.00 - 8.10 น.	เคารพธงชาติ สวมนม
8.10 - 8.30 น.	อบรมเช้า
8.30 - 9.20 น.	กิจกรรม
9.20 - 9.30 น.	พักดื่มนม
9.30 - 10.20 น.	กิจกรรม
10.20 - 11.10 น.	กิจกรรม
11.10 - 12.10 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.10 - 13.50 น.	นอน
13.50 - 14.20 น.	อบรมเย็น

นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2552 มี ผศ.บุญญาพร อุณากร เป็นหัวหน้าระดับปฐมวัย มีนักเรียนทั้งหมด 200 คน มี 4 ห้องเรียน ดังต่อไปนี้

ห้องเด็กเล็ก 1 มีนักเรียน 50 คน มี ผศ.บุญญาพร อุณากร เป็นอาจารย์ประจำชั้น และมี อ.ปัทมาภรณ์ เดชะโกศยะ เป็นอาจารย์ผู้ช่วยประจำชั้น

ห้องเด็กเล็ก 2 มีนักเรียน 50 คน มี อ.สมศรี ปาณะโศษะ เป็นอาจารย์ประจำชั้น และมี อ.ปวีณา สันท์ฐานะกุล เป็นอาจารย์ผู้ช่วยประจำชั้น

ห้องเด็กเล็ก 3 มีนักเรียน 50 คน มี อ.วชิราภรณ์ ชุมพล เป็นอาจารย์ประจำชั้น และมี อ.กาญจนา พะทะยะ เป็นอาจารย์ผู้ช่วยประจำชั้น

ห้องเด็กเล็ก 4 มีนักเรียน 50 คน มี อ.ดวงตา คุณเกษมกิจ เป็นอาจารย์ประจำชั้น และมี อ.สุภัท โอพาพิริยกุล เป็นอาจารย์ผู้ช่วยประจำชั้น

3.8 โครงการต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

โครงการผลิตแบบฝึกหัด

ทางโรงเรียนสนับสนุนให้อาจารย์ที่สอนในแต่ละวิชา ผลิตแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร แล้วจัดพิมพ์เป็นเล่มแล้ว ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นเด็กเล็ก- ป.4

โครงการจัดทัศนศึกษา

ทางโรงเรียนได้จัดทัศนศึกษาให้นักเรียนตั้งแต่มัธยมศึกษาชั้นเด็กเล็ก – ป.6 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มเติม ได้สัมผัสกับสภาพจริงที่อยู่ นอกห้องเรียนฝึกความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความรับผิดชอบ สถานที่จัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษาแต่ละระดับชั้นจะไม่ซ้ำกัน

โครงการจัดนิทรรศการตามวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ

เป็นโครงการที่แต่ละหมวดวิชาจะจัดนิทรรศการ กิจกรรมและจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนตามวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันลอยกระทง วันขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา ฯลฯ โดยแต่ละหมวดจะแสดงผลงานของนักเรียนและให้เด็กทุกชั้นได้เข้าร่วมกิจกรรม มีการประกวดผลงานและแข่งขันการตอบปัญหา ฯลฯ

โครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน (โครงการบ้านเด็ก)

โรงเรียนจัดบริการทางด้านแนะแนว และให้คำปรึกษาหารือ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหาต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือจากจิตแพทย์เด็กและนักจิตวิทยา

โครงการอาหารกลางวัน

มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียน อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และคนงาน ให้ได้รับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ถูกต้องตามหลักโภชนาการตลอดจนฝึกความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งมารยาทในการรับประทานอาหาร ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการต่อเนื่องกันมาตั้งแต่โรงเรียนจนถึงปัจจุบัน โดยจัดบริการอาหาร 2 มื้อ อาหารว่างเวลา 9.20 น. และอาหารกลางวันในระหว่างเวลา 11.20-12.20 น. ทุกวัน

โครงการจัดแสดงโขนประจำปี

เป็นโครงการที่จัดเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี 2524 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีคุณค่า ชื่นชม และรักษาศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของไทย ภาคภูมิใจในผลสำเร็จของตนเองจากการทำงานร่วมกันในหมู่คณะ และเพื่อเป็นภาคปฏิบัติของวิชาในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย คือ คนตรีไทย คนตรีสากล นาฏศิลป์ และโขน โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากสมาคมฯ โดยให้ความสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น การรักษาความปลอดภัย อาหาร การแต่งผม แต่งหน้า ฯลฯ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากห้องเรียนนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 มา 1 ห้องเรียน จากทั้งหมด 4 ห้องเรียน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนระดับปฐมวัยจำนวน 50 คน จากห้องเรียนที่สุ่มได้ ทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ผู้วิจัยเรียงลำดับคะแนนของนักเรียนที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากสูงลงมาต่ำ แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 24 คน
4. ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรม

1.2 ผู้วิจัยสร้างกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 ผู้วิจัยนำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่สร้างขึ้น โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับความมุ่งหมายกิจกรรม วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล

1.4 ผู้วิจัยนำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน วิธีดำเนินการ และระยะเวลาที่ใช้ แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือ วันอังคารถึงวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 12.30 น. ถึง 13.00 น. ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

ขั้นตอนการทดสอบโดยใช้แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์

1. ผู้วิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจนิยามของความคิดสร้างสรรค์พร้อมทั้งศึกษาแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถใช้แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างถูกต้อง

2. ผู้วิจัยจัดเตรียมอุปกรณ์ และเพลงที่ใช้ในการทดสอบร่วมกับแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ ในครั้งนี้ คือ เพลง Driving Along on a Big Red Bus (Eileen Diamond, 1997) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้วิจัยได้นำเพลงมาเรียบเรียงใหม่ให้เป็นเพลงบรรเลงด้วยเปียโน ไม่มีเนื้อร้อง มีด้วยกัน 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ความเร็ว 80 bmp ความยาว 1 นาที สำหรับให้นักเรียนฟังรอบแรกเพื่อจินตนาการ แบบที่ 2 ความเร็ว 80 bmp และ 120 bmp ต่อเนื่องกันความยาว 1 นาที สำหรับให้นักเรียนฟังรอบที่สอง ประกอบการแสดงการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ

3. ผู้วิจัยจัดเตรียมห้องไว้ 2 ห้อง คือ ห้องเตรียมตัว และห้องทดสอบ การดำเนินการทดสอบผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างมาพักไว้ที่ห้องเตรียมตัว แล้วผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ให้กลุ่มตัวอย่างฟัง

4. ผู้วิจัยนำนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่างเข้าห้องทดสอบที่ละคนตามลำดับ แล้วผู้วิจัยให้คำสั่งกับนักเรียน ดังนี้ ผู้วิจัยจะเปิดเพลงให้นักเรียนฟัง หลังจากที่เพลงจบแล้ว ให้นักเรียนจินตนาการถึงเพลงที่ได้ฟังไปแล้วว่าคิดถึงใคร กำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน แล้วบอกกับผู้วิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยจะให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามจินตนาการที่ให้ไว้ประกอบเพลงอีกครั้งหนึ่ง

5. ผู้วิจัยเปิดเพลง แบบที่ 1 ให้นักเรียนฟัง เมื่อเพลงจบและนักเรียนบอกถึงจินตนาการของตนแล้ว ผู้วิจัยเปิดเพลงแบบที่ 2 เพื่อให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามจินตนาการที่ให้ไว้

6. ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลของนักเรียนลงในแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ พร้อมกับบันทึกภาพวิดีโอ ทำท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียนระหว่างการทดสอบ เพื่อนำมาตรวจให้คะแนนอีกครั้ง

เกณฑ์การแปลความหมายและการให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน จัดแบ่งตามองค์ประกอบซึ่งในนี้มี 5 องค์ประกอบ คือ

1. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)

การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว (จากการ try out) ให้ดูเวลาที่ใช้ในการสร้างจินตนาการแล้วตอบคำถามความคิดริเริ่ม (ใคร) ความคิดคล่องแคล่วสูงสุด จะเท่ากับ 5 คะแนน

คู่มือการให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว นี้ได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คนของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 โดยใช้เกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1.1 สามารถตอบคำถามได้ภายในเวลา 1 วินาที	ให้ 5 คะแนน
1.2 สามารถตอบคำถามได้ภายในเวลา 2–3 วินาที	ให้ 4 คะแนน
1.3 สามารถตอบคำถามได้ภายในเวลา 4–6 วินาที	ให้ 3 คะแนน
1.4 สามารถตอบคำถามได้ภายในเวลา 7–14 วินาที	ให้ 2 คะแนน
1.5 สามารถตอบคำถามได้ภายในเวลา 15 – 59 วินาที	ให้ 1 คะแนน
1.6 สามารถตอบคำถามได้ภายในเวลามากกว่า 60 วินาที	ให้ 0 คะแนน

2. ความคิดริเริ่ม (Originality)

การให้คะแนนความคิดริเริ่ม(จากการ try out) ขึ้นอยู่กับความถี่ทางสถิติของคำตอบในแต่ละคำถาม (ใคร , ทำอะไร , ที่ไหน) ที่แตกต่างไปจากธรรมดา ความคิดริเริ่มสูงสุด จะเท่ากับ 3 คะแนน

คู่มือการให้คะแนนความคิดริเริ่มนี้ได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คนของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552

การให้คะแนนความคิดริเริ่มสำหรับคำตอบที่ซ้ำกันมากจะได้คะแนน 0 ดังรายชื่อที่กำหนดไว้ด้านล่าง ผู้ตรวจควรดูตามรายการที่ให้มานี้

คำถาม - ใคร

ไม่ระบุว่าเป็นอะไร , ชื่อของตัวเอง , สมาชิกในครอบครัว

คำถาม - ทำอะไร

ไม่ระบุว่าเป็นอะไร , กินอาหาร

คำถาม - ที่ไหน

ไม่ระบุว่าเป็นอะไร , ส่วนใดๆ ของบ้าน

ส่วนคำตอบที่แตกต่างจากรายชื่อในรายการที่ให้ไว้จะกำหนดให้ได้ 1 คะแนน

3. การเคลื่อนไหวภายนอก

การให้คะแนนจะให้คะแนนจากการใช้เสียง และจำนวนของท่าทางการเคลื่อนไหวที่สื่อความหมายแตกต่างกัน สูงสุด จะเท่ากับ 11 คะแนน โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.1 การใช้เสียง หมายถึง การเปล่งเสียงที่มีความหมายสัมพันธ์กับจินตนาการเพื่อประกอบการเคลื่อนไหวภายนอกให้สมบูรณ์ หรือเพื่อใช้ประกอบกับจังหวะของเพลง ให้ 1 คะแนน

3.2 การเคลื่อนไหว หมายถึง อากัปกิริยาลีลาท่าทางที่ทำให้มีวิหะต่างๆ เช่น ไบหน้า ลำตัว แขน ขา ฯลฯ มีการเคลื่อนไหวที่ไม่อยู่นิ่ง เพื่อใช้เป็นสื่อในการแสดงความหมายถึงสิ่งที่จินตนาการ การให้คะแนนนั้น ให้คะแนนตามจำนวนของท่าทางการเคลื่อนไหวที่สื่อความหมายแตกต่างกัน ไม่เกิน 10 คะแนน โดยการเคลื่อนไหวแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

3.2.1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Nonlocomotion Movement) หมายถึง การเคลื่อนไหวในลักษณะนี้คือ การที่ส่วนต่างๆ ของร่างกายเคลื่อนไหวโดยมีส่วนหนึ่งของร่างกายสัมผัสพื้นและไม่เคลื่อนที่ โดยปกติมักเป็นการยืน การนั่งหรือการนอนอยู่กับที่โดยมีส่วนของขา แขน หรือศีรษะเคลื่อนไหว

1) การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ง่าย และเป็นพื้นฐานได้แก่ การเอี้ยวตัว การโค้งหรือการงอตัว การหงายตัว การหมุนตัว การแกว่งหรือโยกตัวไปมา การเคลื่อนไหวมือ และขาในลักษณะต่างๆ ในขณะนอนราบ หรือนั่ง การย่อเท้าอยู่กับที่

2) การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ในลักษณะอื่นๆ ที่ซับซ้อนหรือต้องการทักษะในการทรงตัวหรือการบังคับส่วนต่างๆ ของร่างกายมากขึ้น ได้แก่ การยืนด้วยปลายเท้า การยืนเท้าเดียว การเตะเท้าในลักษณะต่างๆ การนั่งและยืน หรือการยืนนั่งและนอน การตบมือ เป็นต้น

3.2.2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotion Movement) หมายถึง การเคลื่อนไหวในลักษณะนี้คือการที่ร่างกายเคลื่อนที่ จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง โดยปกติมักจะใช้เท้าเป็นหลักในการเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่ที่ต้องการพื้นที่มากกว่าการเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ และทำให้การเคลื่อนไหวมีลีลาแตกต่างไม่ซ้ำซาก การเคลื่อนที่มี 2 ลักษณะ คือ

1) การเคลื่อนที่โดยมีเท้าเป็นหลักในการเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่ในลักษณะนี้ที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การเคลื่อนไหวที่ใช้พื้นฐานของการเดิน การวิ่ง การกระโดด มาดัดแปลงให้เปลี่ยนไป ทำให้มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ การเขย่งขากระโดด การสไลด์ การควบ การก้าวกระโดดที่ละขา และการเต้นรำหรือการรำในลักษณะต่างๆ เช่น วอลท์ซ การเดินเตะเท้า เป็นต้น

2) การเคลื่อนที่โดยใช้ส่วนอื่นๆ ของร่างกายเป็นหลักในการเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่ในลักษณะนี้คือการที่ส่วนอื่นๆ ของร่างกายแตะพื้นและเคลื่อนที่ไป เช่น การคลาน การกิ้งตัว การดีดงา ลักษณะต่างๆ การเดินโดยใช้มือ เป็นต้น

การเคลื่อนไหวทั้ง 2 ลักษณะ คือ การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่และการเคลื่อนที่มักใช้ประกอบกันเสมอ นอกจากนี้การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายในขณะเดียวกัน เช่น เคลื่อนไหว มือ แขน ขา และศีรษะ เป็นลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกายที่พบได้เสมอ

คุณสมบัติของการเคลื่อนไหว

1. ทำทาง ทำทางเป็นเรื่องของความสามารถที่ร่างกายเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนที่ในลักษณะอาการต่างๆ ดังนี้

1.1 เคลื่อนที่ไปในพื้นที่ว่าง เช่น การเดิน วิ่ง กระโดด หรือการรวมกันของท่าทางต่างๆ เป็นต้น

1.2 เคลื่อนที่อยู่กับที่ เช่น การบิดกาย การโน้มตัว การเอี้ยวตัว หรือการรวมกันของท่าทางต่างๆ เป็นต้น

1.3 การถ่ายเทน้ำหนักจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่นการถ่ายเทน้ำหนักจากเท้าซ้ายมาสู่เท้าขวา การเหียงแขนให้น้ำหนักไปอยู่ ณ ส่วนปลายของแขน คือ บริเวณมือ เป็นต้น

1.4 การรับน้ำหนักจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย คือผลของการถ่ายเทน้ำหนักจากส่วนหนึ่งไปอีกส่วนหนึ่ง เช่น การถ่ายเทน้ำหนักจากเท้าซ้ายมาสู่เท้าขวา เท้าขวาก็เป็นเท้ารับน้ำหนัก เป็นต้น

1.5 การสนับสนุนน้ำหนัก ได้แก่ การใช้ส่วนอื่นๆ ของร่างกายในการสนับสนุนหรือพยุงน้ำหนัก เช่น การกางขาเล็กน้อยเวลาหมุนตัว เพื่อช่วยพยุงน้ำหนักที่ถ่ายเทไปตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย เป็นต้น

1.6 การยกกาย หรือท่าทางที่ถ่ายเทน้ำหนักให้สูงขึ้น ทำให้เคลื่อนย้ายกับตัวเบาลอยอยู่ในอากาศ เช่น การก้าวเท้าไปข้างหน้าเล็กน้อย และเหียงแขนทั้งสองสูงขึ้น ไปข้างหน้าทำให้น้ำหนักไปอยู่ที่ปลายแขนคล้ายกับการลอยขึ้นจากพื้น เป็นต้น กล่าวง่ายๆ คือ ท่าทางที่ทำให้ดูตัวเบาไม่มีน้ำหนัก

1.7 ท่าทางในขณะเริ่มต้นการเคลื่อนไหวและในขณะหยุดการเคลื่อนไหว ซึ่งควรสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน และแลดูมั่นคงมิใช่ดูเหมือนจะล้มหรือมีการเคลื่อนไหวที่ไม่สมควรเกิดขึ้น เช่น การตั้งท่าเริ่มวิ่ง และการหยุดวิ่ง ถ้าการถ่ายน้ำหนักไม่สัมพันธ์กับท่าทาง ข้อมจะดูไม่มั่นคงเวลาจะออกวิ่งหรือหยุด ซึ่งดูคล้ายจะล้ม หรือเซไปทางใดทางหนึ่ง เป็นต้น

2. ทิศทาง การเคลื่อนไหวย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับทิศทางที่ร่างกายจะเคลื่อนที่ไปด้วย กล่าวคือเกี่ยวข้องกับพื้นที่ว่างๆ ทั้งในลักษณะของการเคลื่อนไหวคนเดียวและการเคลื่อนไหวเป็นกลุ่ม ลักษณะของการเคลื่อนไหวตามทิศทางต่างๆ มีดังนี้

2.1 การเคลื่อนไหวที่ใช้พื้นที่เฉพาะของตนเอง ซึ่งมักเป็นการเคลื่อนไหวอยู่กับที่

- 2.2 การเคลื่อนไหวในลักษณะของการเคลื่อนไหวไปในพื้นที่ว่าง
  - 2.3 การเคลื่อนที่ไปในทิศทางต่างๆ เช่น เดินหน้า ถอนหลัง เป็นต้น
  - 2.4 การเคลื่อนที่ไปในแนวทางต่างๆ กัน เช่น การเคลื่อนที่เป็นเส้นตรง เส้นโค้ง และวงกลม เป็นต้น
  - 2.5 การเคลื่อนไหวในระดับที่ต่างกัน เช่น ระดับพื้น ระดับนั่ง และระดับยืน เป็นต้น
  - 2.6 การเคลื่อนไหวในมิติที่ต่างกัน เช่น การทำร่างกายให้กว้าง ให้สูง เช่น การนอนราบ การยืนชูมือ เป็นต้น
  - 2.7 การเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับท่าทางต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
3. การควบคุม การเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับการควบคุมส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทั้งในขณะกระทำท่าทางหนึ่ง และการเปลี่ยนท่าทางหนึ่ง ไปสู่อีกท่าทางหนึ่ง ซึ่งควรสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยตลอดการควบคุมร่างกายจึงเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้
- 3.1 เวลา การเคลื่อนไหวควรต่อเนื่องกันไปตลอดตามเวลาที่ผ่านไป ในแต่ละช่วงของการเคลื่อนไหว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเคลื่อนไหวต้องสัมพันธ์กับบทเพลงที่บรรเลงไป
  - 3.2 แรง การเคลื่อนไหวควรควบคุมน้ำหนักหรือแรงที่ใช้ในแต่ละท่าทางให้เหมาะสม เพื่อท่าทางที่สวยงาม หรือสง่างามตามที่ควรจะเป็น
  - 3.3 ความต่อเนื่องของท่าทาง โดยปกติการเคลื่อนไหวควรเกี่ยวข้องกับการควบคุมท่าทางต่างๆ จากท่าทางหนึ่ง ไปสู่อีกท่าทางหนึ่งอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์ ดูแล้วไม่กระโดดกระเดก หรือเห็นเป็นท่าทางแต่ละท่าแยกจากกันเป็นตอนๆ

องค์ประกอบการเคลื่อนไหว

ประกอบด้วยลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ คือ ท่าทาง ทิศทาง และการควบคุม ลักษณะพื้นฐานทั้ง 3 ประการนี้ เป็นผลทำให้เกิดองค์ประกอบของการเคลื่อนไหวขึ้นซึ่งเป็นหลักเบื้องต้นในการเคลื่อนไหว และใช้เป็นหลักในการคิดท่าทางการเคลื่อนไหวที่สลับซับซ้อนลึกซึ้งต่อไป องค์ประกอบการเคลื่อนไหวที่สำคัญได้แก่เรื่องของการใช้แรง ท่าทาง ทิศทางของการเคลื่อนไหวและเวลา

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับการใช้แรง แรงในที่นี้อาจหมายถึง พลังความสามารถ น้ำหนักหรือการไม่อยู่นิ่ง การใช้แรงในการเคลื่อนไหวเกี่ยวข้องกับการบังคับและการคลายกล้ามเนื้อตามส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างมีขั้นตอนตามท่าทางการเคลื่อนไหว ลักษณะของการเคลื่อนไหวไม่ว่าในท่าทางใดที่ใช้แรงไป มีส่วนทำให้การเคลื่อนไหวนั้นๆ ดูดีมีคุณภาพเสมอ ลักษณะของการเคลื่อนไหวโดยใช้แรงอาจอธิบายได้โดยเกี่ยวข้องกับกิริยา หรือคตต่างๆ เหล่านี้ เช่น เกร็ง , นึก , แข็งแรง แข็งกร้าว หรือในลักษณะของการตรงกันข้ามกับกิริยาเหล่านี้ คือผ่อนคลาย ตามสบาย เบาๆ ค่อยๆ เรื่อยๆ อ่อนๆ เป็นต้น

การใช้แรงให้ถูกต้องกับอาการของการเคลื่อนไหวทำให้ได้ท่าทางการเคลื่อนไหวที่เข้ากับจังหวะเหมาะสม และเป็นความสัมพันธ์ของร่างกายทุกส่วน รวมทั้งสัมพันธ์กับบทเพลงด้วย

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับท่าทาง ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องคุณสมบัติของการเคลื่อนไหวว่าท่าทางเป็นความสามารถของการเคลื่อนไหวที่ร่างกายทำได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวในลักษณะอาการต่างๆ ของร่างกายส่วนต่างๆ ได้แก่ ศีรษะ ลำตัว แขน ขา มือ เท้า เพียงอย่างเดียวและการเคลื่อนไหวที่รวมเอาการเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวเข้าด้วยกัน เช่น การเคลื่อนไหวศีรษะพร้อมกับแขนและเท้า เป็นต้น

ท่าทางในการเคลื่อนไหวอาจอยู่ในลักษณะที่ร่างกายของผู้ผู้นั้นอยู่ในแนวตั้งหรือแนวราบกับพื้นก็ได้

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับทิศทางการเคลื่อนไหว มีหลายลักษณะ ดังนี้

3.1 ทิศทางการเคลื่อนไหว ได้แก่ การเคลื่อนที่ไปข้างหน้า ข้างหลัง ข้างข้าง การเคลื่อนที่ในแนวเฉียง การหมุน การม้วนเข้าตัว การบิดออกไปจากตัว การเคลื่อนไหวขึ้นลง

3.2 มิติการเคลื่อนไหว คือขนาด ความกว้าง หรือความมากน้อย ได้แก่ การเคลื่อนไหวแสดงถึงความกว้างใหญ่ ความสูง ความเล็ก ความต่ำหรือเตี้ย ความแคบ เป็นต้น

3.3 ระดับในการเคลื่อนไหว มีหลายระดับ คือ ระดับต่ำ กลาง สูง ลักษณะลอยตัว รวมทั้งท่าทางของร่างกาย เช่น ยืดกาย นั่ง คุกเข่า ยืน ยืดตัว เป็นต้น

3.4 แนวทางการเคลื่อนไหว ได้แก่ การตั้งตัวตรง การโน้มตัวให้โค้ง การบิดตัว เป็นต้น

3.5 ลักษณะการเคลื่อนไหว เช่น การเคลื่อนที่ไปเรื่อยๆ ในลักษณะต่างๆ การเคลื่อนที่ในระยะใกล้ ไกล การเคลื่อนไหวในลักษณะเข้าหาตัว และออกจากตัว

4. องค์ประกอบเกี่ยวกับเวลาในการเคลื่อนไหว เกี่ยวกับเรื่องของเวลาในการเคลื่อนที่มีลักษณะคล้ายกับเรื่องของดนตรี คือ เรื่องเกี่ยวกับจังหวะซึ่งสามารถกล่าวเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

4.1 ความเร็วในการเคลื่อนไหว ได้แก่ การเคลื่อนไหวช้า ปานกลาง และเร็ว

4.2 การเปลี่ยนความเร็วในการเคลื่อนที่อาจเป็นลักษณะค่อยๆ เร็วขึ้น หรือช้าลง หรือเปลี่ยนความเร็วทันที

4.3 การเคลื่อนไหวในลักษณะของอัตราจังหวะเดียวกัน

4.4 การเคลื่อนไหวในลักษณะของอัตราจังหวะที่แตกต่างกัน

4.5 การเคลื่อนไหวในลักษณะอื่นๆ เช่น การเคลื่อนไหวในลักษณะของเด็ก การเคลื่อนไหวของระลอกคลื่น การเคลื่อนไหวแบบหุ่นยนต์ เป็นต้น

4. การเข้ากับจังหวะ

การเข้ากับจังหวะ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวภายนอกกับจังหวะของเพลง โดยการให้คะแนนจะให้คะแนนตามความสามารถในการตอบสนองของเคลื่อนไหวภายนอกกับจังหวะช้าและเร็วของเพลงที่เปลี่ยนแปลงไป การเข้ากับจังหวะทั้งหมดหรือสูงสุด จะเท่ากับ 2 คะแนน ดังเกณฑ์ต่อไปนี้

- 4.1 สามารถเคลื่อนไหวกายนอกประกอบจังหวะช้าได้ ให้ 1 คะแนน
 4.2 สามารถเคลื่อนไหวกายนอกประกอบจังหวะเร็วได้ ให้ 1 คะแนน

5. ความสอดคล้อง

ความสอดคล้อง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันขององค์ประกอบ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ความคิดสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวกายนอก และการเข้ากับจังหวะ คะแนนความสอดคล้องสูงสุด จะเท่ากับ 2 คะแนน ดังเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5.1 องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ไม่สอดคล้องกัน ให้ 0 คะแนน
 5.2 องค์ประกอบสอดคล้องกันเพียง 2 องค์ประกอบ ให้ 1 คะแนน
 5.3 องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ สอดคล้องกัน ให้ 2 คะแนน

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยการใช้แบบแผนการทดลองแบบ

Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ดังแสดงในตาราง 3

การกำหนดการเข้ากลุ่ม	ทดสอบก่อน	การทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T ₁ E	X	T ₂ E
RC	T ₁ C	~	T ₂ C

ความหมายของสัญลักษณ์

RE	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มมาเป็นกลุ่มทดลอง
RC	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มมาเป็นกลุ่มควบคุม
T ₁ E	แทน	การทดสอบก่อนการทดลองในกลุ่มทดลอง
T ₁ C	แทน	การทดสอบก่อนการทดลองในกลุ่มควบคุม
T ₂ E	แทน	การทดสอบหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง
T ₂ C	แทน	การทดสอบหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม
X	แทน	การได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
~	แทน	การไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ซึ่งแบ่งระยะการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ขั้นก่อนทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบและบันทึกท่าทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลงในแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ และนำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนนเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ระยะที่ 2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้ กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองด้วยการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ดำเนินการทดลองทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือ วันอังคาร ถึงวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 12.30 น. ถึง 13.00 น. ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก) กลุ่มควบคุม ได้รับการเรียนการสอนตามปกติ

ระยะที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดสอบและบันทึกท่าทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลงในแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ชุดเดิม และนำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนนเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 มัธยฐาน (Median)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ภายในกลุ่มก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Match Paired) (นิกา ศรีไพโรจน์. 2528: 111) โดยใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann – Whitney U Tests) (นิกา ศรีไพโรจน์. 2528: 149) โดยโดยใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Mdn _{diff}	แทน	ค่ามัธยฐานของผลต่างของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D _{diff}	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของผลต่างของกลุ่มตัวอย่าง
R ⁺	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างที่มีค่าเป็นบวกของความคิดสร้างสรรค์
R ⁻	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างที่มีค่าเป็นลบของความคิดสร้างสรรค์
$\sum R_1$	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลอง
$\sum R_2$	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มควบคุม
T	แทน	ผลรวมของค่า R ที่มีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกสัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test)
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของแมน-วิทนี (The Mann – Whithney U Test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

กลุ่มทดลอง	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	5.0	3.0	
			0**
หลังทดลอง	15.0	2.5	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟหลังจากการทดลอง มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ (ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ในภาคผนวก)

2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

กลุ่มควบคุม	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	5.5	2.5	
			3*
หลังทดลอง	7.0	4.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ หลังจากการทดลอง มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ (ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8 ในภาคผนวก)

3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลต่างของการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

กลุ่มตัวอย่าง	Mdn _{diff}	Q.D _{diff}	U
กลุ่มทดลอง	9.5	2.0	
			-8**
กลุ่มควบคุม	0.0	2.0	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟสามารถพัฒนามีความคิดสร้างสรรค์ได้ (ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 ในภาคผนวก)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนระดับปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. นักเรียนระดับปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. นักเรียนระดับปฐมวัยที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับปทุมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ซึ่งแบ่งระยะการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ขั้นก่อนทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบและบันทึกท่าทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลงในแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ และนำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนนเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ระยะที่ 2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้ กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองด้วยการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ดำเนินการทดลองทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือ วันอังคาร ถึงวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 12.30 น. ถึง 13.00 น. ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก) กลุ่มควบคุม ได้รับการเรียนการสอนตามปกติ

ระยะที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบและบันทึกท่าทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลงในแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ชุดเดิม และนำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนนเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับ ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับ ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟเป็นวิธีพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เรื่องของจังหวะซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของดนตรีจากการลงมือทำ (Learning by doing) อย่างมีชีวิตชีวาและสร้างสรรค์ โดยสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวในลักษณะท่าทางต่างๆ จากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งดนตรีและจังหวะจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กใช้ความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ ที่ได้สั่งสมไว้ แปลความหมายของดนตรีที่ได้ฟังสร้างจินตนาการเป็นเรื่องราว และแสดงจินตนาการออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหวภายนอกอย่างอิสระ มีการส่งเสียงประกอบ ลีลาท่าทางที่หลากหลายแตกต่างไปจากความคิดของคนอื่น ประกอบกับจังหวะของดนตรี ดังนั้นจังหวะและเสียงดนตรีจึงเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดสร้างสรรค์มากขึ้น ดังที่ อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2538: 37) กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์ทางดนตรีเป็นความรู้และทักษะ

ในพัฒนาการทางดนตรีเพื่อให้พัฒนาตามระดับวุฒิภาวะทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และความเจริญทางดนตรี การฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะความคิด การรับรู้ การแสดงความรู้สึก และมีอิสระในการคิดจินตนาการได้อย่างกว้างไกล โดยนักเรียนเป็นผู้กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศ อานันทนะ (ฉัตรชุตา เขียวปรีชา, 2537: อ้างจาก เลิศ อานันทนะ, 2518) กล่าวว่า เสียงดนตรีสามารถเสริมสร้างความคิด จินตนาการและกระตุ้นให้มีการแสดงออกในการสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทหู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ สุนทรี สราญชาติ (2533: 58-59) ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุระหว่าง 4-5 ปี โรงเรียนอนุบาลสระบุรี จำนวน 30 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐานสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแบบแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ในการทดลองแต่ละครั้ง ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเกิดความสนุกสนานและพึงพอใจในการทำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟอย่างมาก ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของนักเรียน ให้มีความตั้งใจร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เกิดสมาธิช่วยเสริมสร้างจินตนาการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รอเจอร์ส (Rogers, 1959: 78-80) ที่กล่าวว่า ภาวะที่ปลอดภัยทางจิตและภาวะมีเสรีการแสดงออกจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้

จากการศกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ช่วยให้นักเรียนระดับปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้

2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีก็สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้ เพราะนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนแบบปกติของครูอยู่แล้ว โดยในแต่ละวันจะมีกิจกรรมประจำวันซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับนี้ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมเป็นประจำโดยจัดในรูปแบบของกิจกรรมการเล่น เป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้ทดลองคิดแก้ปัญหา และค้นพบตัวเอง (กรมวิชาการ, 2540: 5) สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนในการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุจิรา สิงห์ทอง (2550: 40-43) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ในการเรียนการสอนภายในห้องเรียน และการทำกิจกรรมต่างๆ สามารถทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น เช่น กิจกรรมดนตรีและเข้าจังหวะ กิจกรรมการวาดภาพระบายสี กิจกรรมต่อเติมภาพ การเรียนการสอนตามปกติจากสื่อต่างๆ เช่น รูปภาพหรือวีดิทัศน์ ก็สามารถช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟช่วยให้นักเรียนระดับปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ แสดงว่า การใช้กิจกรรมดนตรีแนวคิดของออร์ฟ ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีแนวคิดของออร์ฟ ทั้งนี้ เพราะการใช้กิจกรรมดนตรีแนวคิดของออร์ฟ ผู้วิจัยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 ส่วน โดยวางลำดับกิจกรรมตามองค์ประกอบจากง่ายไปยาก ซึ่งผู้วิจัยใช้ดำเนินการทดลองครั้งที่ 2 - 10 สัปดาห์ละ 3 วัน ติดต่อกัน โดยทดลองวันละองค์ประกอบ ตั้งแต่วันอังคารถึงวันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที ดังนี้

1. การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี เพื่อฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรีนำไปสู่จินตนาการในการสร้างสรรค์ทำทาง

2. การสร้างจินตนาการ เพื่อสามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ทำทางการเคลื่อนไหวภายนอกที่หลากหลายได้

3. การเคลื่อนไหวภายนอก เพื่อสามารถสร้างสรรค์ทำทางการเคลื่อนไหวภายนอกที่หลากหลายประกอบจังหวะดนตรีได้

ส่วนครั้งที่ 11 และ 12 ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนรวมกันในการทดลองแต่ละวัน ซึ่งจากการทดลองพบว่านักเรียนสามารถฝึกฝนองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนรวมกันได้เป็นอย่างดี นักเรียนแต่ละคนมีความสุข สนุกสนานกับการได้ฟัง ได้คิด ได้จินตนาการและได้แสดงทำทางออกมาอย่างอิสระร่วมกับเพื่อนๆ เกิดการแข่งขันกันขึ้น จึงทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและทำทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้กิจกรรมดนตรีในการทดลองครั้งนี้มีการใช้เทคนิคที่เป็นระบบและแตกต่างจากการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น ใฝ่ใจ จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นได้ ดังที่ คุษฎี บิรพัตร ณ อยุธยา

(2522: 5) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะให้เด็กเข้าใจและมีพื้นฐานโคจรกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กได้มีโอกาสใช้ความคิดจินตนาการและการถ่ายทอดออกมาอย่างอิสระ ด้วยท่าทางการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้น จากง่ายไปยากย่อมทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ ฌรุทท์ สุทธิจิตต์ (ฐปทอง ศรีทองท่วม. 2538; อ้างอิงจาก ฌรุทท์ สุทธิจิตต์. 2537) ที่กล่าวว่า เด็กสามารถรับรู้เสียงดนตรีที่เขาฟังและช่วยให้อ่านหนังสือและเกิดการเรียนรู้ต่างๆ ได้ดี ดนตรีช่วยให้สมองซีกขวาได้รับการกระตุ้นและเกิดจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2526: 39-40) กล่าวว่า การที่เด็กได้แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกและบุคลิกภาพของเด็ก ย่อส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดและจินตนาการได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดคล่องแคล่วเพิ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี แม้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนแบบปกติของครูอยู่แล้ว จนสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้นั้น แต่ก็ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนาน ตื่นเต้น ใฝ่ใจ ได้เท่ากับการใช้กิจกรรมดนตรีได้ นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีจึงมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไคลแอตซ์ฮอร์ว และเชอร์วูด (Clatt, Shaw and Sherwood. 1980: 1061-1067) ซึ่งพบว่าการใช้คำถามแบบอเนกนัยช่วยให้เด็กมีความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการใช้คำถามหลายแบบ นอกจากนี้การให้อิสระแก่เด็กในการคิดและเคลื่อนไหว รวมทั้งการให้แรงเสริมทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แมคเนล (Mcneill. 1991: 120) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4-6 ปี มหาวิทยาลัยเท็กซัส (The Texas woman's University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวนั้นมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ฐปทอง ศรีทองท่วม (2538: 75-78) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลหนองคายสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มภายหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ และนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิด

ของออร์ฟ มีจินตนาการได้อย่างคล่องแคล่ว แปลกใหม่ ให้รายละเอียดของจินตนาการได้ และยังสามารถสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวจากจินตนาการประกอบจังหวะและดนตรีได้อย่างเป็นอิสระและหลากหลาย ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มีจินตนาการและการสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและดนตรีได้น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
  - 1.1 ควรนำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย
  - 1.2 ควรมีการฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟให้เกิดความชำนาญ ก่อนนำไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย
  - 1.3 ควรส่งเสริมให้นักเรียนระดับปฐมวัยที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย ที่ยังไม่เคยได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ได้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีแนวคิดของออร์ฟ เพื่อให้มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรทดลองใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ในการพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ เป็นต้น
  - 2.2 ควรมีการศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เป็นต้น
  - 2.3 ควรมีการติดตามผลในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อศึกษาความคงทนของความคิดสร้างสรรค์ เช่น ภายใน 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2535). *แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรรณิการ์ สัจกุล. (2532). “ดนตรีศึกษา : จากบ้าน วัดและวัง สู่สถาบันอุดมศึกษา” วารสารครูศาสตร์. คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 31-51
- กุลยา ตันตผลลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จเร ลำอาจ. (2550). *สมองดี คนตรีทำได้*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ฉัตรชอุดา เขียรปรีชา. (2537). *พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรุทธ์ สุททจิตต์. (2534). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2548, กรกฎาคม – กันยายน). “ดนตรีในปฐมวัย” วารสารครูศาสตร์. ม.ป.พ. 34 (1)
- (2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คุยฎี บิรพัตร ณ อยุธยา. (2522). *หนังสืออุเทศวิธีสอนดนตรีนาฏศิลป์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทญู เกื้อสกุล. (2545). *การศึกษาการรู้จักและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทองเลิศ บุญเชิด. (2541). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านซับสนุ่น จังหวัดสระบุรี*. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รูปทอง ศรีทองท่วม. (2538). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2529). *สถิตินอกพารามตริก*. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ประพนธ์ พิสัยพันธุ์. (2541). *ผลการศึกษารับรู้เชิงสุนทรียะที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมาแตร์ เดอี วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต ภูติจันทร์. (2523). *กิจกรรมเข้าจังหวะ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- พงศ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2539, ตุลาคม – ธันวาคม). “สอนดนตรีในระดับประถมศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ” *วารสารครุศาสตร์*. ม.ป.พ. หน้า 15
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2526). *ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาคลักษณ์และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรดรา พันธุ์สีดา. (2545). *ผลของการฝึกกิจกรรมตามแนวคิดของวิลเลียมส์ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพดี ปัดตะคุ. (2537). *ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิรา สิงห์ทอง. (2550). *ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนแซนด์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). (2541). *คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายมัธยม.

- เลิศ อานันทนนะ. (2532). *ศิลปะในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กราฟิการ์ต
- วาสนา ไยใหม่. (2547). *ผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาสุเทวี เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรินทร์ สิริเตชะ. (2550). *การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวออร์ฟชูเคเวิร์ค*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารภรณ์ รักวิชัย. (2525). *การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิรัช ชูสูงเนิน. (2520). *ดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา*. ปรับปรุงครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอกสารการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณ ก้อนทอง. (2547). *ผลการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบเสียงดนตรีคลาสสิกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรียญานิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทรี่ สราญชาติ. (2533). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน*. ปรียญานิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ภู่วิถาวรชน. (2537). *เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2538). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา อินทร์น้อย. (2540). *ผลของการฝึกระดมพลังสมองตามแนวคิดของวิลเลียมส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิสิทธิ์ กัมพลาวลี. (2547). *ผลของการฝึกกิจกรรมต่อเติมผลงานจากสิ่งเร้าที่ไม่สมบูรณ์ตามแนวคิดของ ทอแรนซ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดเกษีย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อารี พันธุ์ณี. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- (2542). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่.
- (2547). *ฝึกคิดให้เป็นคิดให้สร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไยใหม่.
- Clatt, P.J., M.,J. Shaw and J.M. Sherwood. (1980). "Effects of Training on the Divergent Thinking Abilities of Kindergarten Children," *Child Development*.
- Eileen Diamond. (1997). *Let's make music fun! The RED Songbook*. International Music Publications Limited, England
- Fifield , G.A.(1980). *Participatory Music Experience for Children Age Three , Four and Five*. Dissertation Abstracts International
- Frankenberger , A.W. (1979) *Relation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults*. Ohio : Dissertation , Ph.D 1979.Photocopied
- Guilford .J.P.(1962). "Factors that Aid and Hinder Creativity." Teachers College Record.
- Hwang , R.L.(1986). "The Creative Effectiveness of Movement and Music in Fifth Grade Children Art Class Motion" Dissertation Abstracts International
- Mcdowell. D.L.(1973). *The Development of Instrument to Measure Instrumental Timbre Concepts of Four year old and Five year old Preschool Children (Doctoral Dissertation , The Ohio State University)*. Dissertation Abstracts International
- Mcneill ,S.H. (1992). *The Measurement of Creativity and Interim Related arts experience with Young children The Texas women University*. Texas.
- Orff, C. (1966). "Orff-Schulwerk : Past and future," *Perspectives in Music Education*. Washington,D.C. : MENC.
- Reilly , R.R. and Lewis, E.L. (1983). *Education Psychology*. New York : Macmillan Publishing Co.,Inc.
- Rogers, Carl.R. (1959). "Towards a Theory of Creativity," *In Creativity and Its Cultivation*. Edited hby Anderson, Harold H. New York : Harper & Row.
- Torrance , E.P. (1971). "Creativity and Infinity." *Journal of Research and Development in Education*
- Well, Alen, Hakanen A.(1991 , Fall). "The Emotional Use of Popular Music By Adolescents". *Journalism Quarterly*. 15(2) : 101 - 103
- Warner, B. (1991). *Orff. Schulwerk Application for the Classroom*. NJ : A Person Education Company.

ภาคผนวก

คู่มือการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เรื่องของจังหวะซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของคนตรีจากการลงมือทำ (Learning by doing) อย่างมีชีวิตชีวาและสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ โดยเริ่มจากการสำรวจสิ่งง่ายๆ รอบตัว จนถึงการสำรวจองค์ประกอบของคนตรีจากการฟัง แล้วนำมาสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวในลักษณะท่าทางต่างๆ จากง่ายไปสู่ยาก เพื่อกระตุ้นให้เด็กแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา เด็กจะสั่งสมประสบการณ์ทักษะการเคลื่อนไหวที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคทางดนตรี และให้การเสริมแรงเมื่อเด็กลงมือปฏิบัติได้ เพลงที่นำมาใช้ในกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เป็นเพลงของนักแต่งเพลงสำหรับเด็กมีอยู่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามแนวคิดของออร์ฟ ดังต่อไปนี้

1. เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองที่ใช้โน้ต 5 เสียงหลัก (Pentatonic scale) ของสเกลเสียงนั้นๆ
2. เป็นเพลงที่มีแบบแผนของตัวโน้ตซ้ำๆ ตลอดทั้งเพลง (Ostinato Patterns) ซึ่งมีทำนองและเนื้อร้องแบ่งออกเป็นท่อนๆ อย่างแน่นอน มีท่อนลือและท่อนรับ ซึ่งง่ายต่อการร้องและการจดจำ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในการวางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจึงบูรณาการเนื้อหาของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับความคิดสร้างสรรค์ เข้าด้วยกันโดยผสมผสานเป็นกิจกรรมดนตรีที่เด็กสามารถมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติได้ง่าย โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การพูด (Speech)
2. การร้องเพลง (Singing)
3. การแสดงลีลาและการเคลื่อนไหว (Movement)
4. การใช้ร่างกายทำจังหวะ (The use of body in percussion)
5. การคิดแต่งทำนองหรือท่าทางแบบทันทีทันใด (Improvisation)

เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ฝึกนักเรียนระดับปฐมวัย สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี เวลา 12.30 – 13.00 น. เป็นเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์

ทั้งนี้ ผู้วิจัยควรมีพื้นฐานความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของเด็ก จิตวิทยาพัฒนาการ และควรเป็นผู้ที่มีความละเอียด รอบคอบ ช่างสังเกต ให้เกียรติเด็ก คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ใจกว้างพร้อมที่จะให้โอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถตลอดจนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของเด็ก เชื่อว่ากิจกรรมดนตรีสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ นอกจากนั้น ในแต่ละครั้งผู้วิจัย

ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านต่างๆ อาทิเช่น สถานที่ บรรยากาศ ตลอดจนสื่ออุปกรณ์
ที่หลากหลาย เครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนิน
กิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กำหนดการการใช้กิจกรรมดนตรี

ครั้งที่	หัวข้อ	วัน เวลา
1	ปฐมนิเทศ	วันพฤหัสบดีที่ 27 ม.ค. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
2	การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี	วันอังคารที่ 1 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
3	การสร้างจินตนาการ	วันพุธที่ 2 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
4	การเคลื่อนไหวภายนอก	วันพฤหัสบดีที่ 3 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
5	การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี	วันอังคารที่ 8 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
6	การสร้างจินตนาการ	วันพุธที่ 9 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
7	การเคลื่อนไหวภายนอก	วันพฤหัสบดีที่ 10 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
8	การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี	วันอังคารที่ 15 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
9	การสร้างจินตนาการ	วันพุธที่ 16 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
10	การเคลื่อนไหวภายนอก	วันพฤหัสบดีที่ 17 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
11	การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี , การสร้างจินตนาการ และ การเคลื่อนไหวภายนอก	วันอังคารที่ 22 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.
12	การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี , การสร้างจินตนาการ ,การ เคลื่อนไหวภายนอก และปฏินิเทศ	วันพุธที่ 23 ก.พ. 2553 เวลา 12.30 - 13.00 น.

โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟสำหรับกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	หัวข้อ	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	เพื่อสร้างความคุ้นเคยและเพื่อให้ผู้รับการทดลองทราบจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการทดลองของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนด้วยการฝึกร้องเพลง และแสดงท่าทางด้วยกิจกรรมเข้าจังหวะ 3. เมื่อจบกิจกรรมเข้าจังหวะให้นักเรียนแนะนำตัวเอง จนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น 4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ และความหมายของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ 5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 6. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบขั้นตอน ตลอดจนวิธีการและข้อพึงปฏิบัติเมื่อทำกิจกรรม 7. ผู้วิจัยนัดวันและเวลา ที่จะทำการทดลอง
2, 5, 8	การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี	ฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรีนำไปสู่จินตนาการในการสร้างสรรค์ท่าทาง	<p>วิธีการดำเนินการทดลองครั้งที่ 2, 5 และ 8 มีขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะ หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ 2. ขั้นฝึก <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบคำตอบที่แปลกใหม่ รวดเร็ว และต่างจากความคิดของคนอื่น และผู้วิจัยจดบันทึกคำตอบเอาไว้ 2.3 ผู้วิจัยทบทวนคำตอบของนักเรียนไปอีกครั้งหนึ่ง แล้วผู้วิจัยให้คำแนะนำคำตอบนั้น 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง
3, 6, 9	การสร้างจินตนาการ	สามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ท่าทางการ	<p>วิธีการดำเนินการทดลองครั้งที่ 3, 6 และ 9 มีขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

		เคลื่อนไหว ภายนอกที่ หลากหลายได้	<p>2. ขั้นฝึก</p> <p>2.1 ผู้วิจัยนำคำตอบที่จดบันทึกไว้ทบทวนให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการทำทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วแสดงทำทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการไว้ทีละคนตามลำดับ แล้วผู้วิจัยจดบันทึกเอาไว้</p> <p>2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกทำทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอทำทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อทำทางการเคลื่อนไหวนั้น</p> <p>วิธีการคัดเลือกนักเรียนที่นำเสนอหน้าชั้นจะพิจารณาตามความเหมาะสมและไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้นำเสนอ</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง</p>
4, 7, 10	การเคลื่อนไหว ภายนอก	สามารถสร้างสรรค์ ทำทางการเคลื่อนไหว ภายนอกที่ หลากหลาย ประกอบ จังหวะดนตรี ได้	<p>วิธีการดำเนินการทดลองครั้งที่ 4, 7 และ 10 มีขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ</p> <p>2. ขั้นฝึก</p> <p>2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้ทบทวนให้นักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการทำทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วให้นักเรียนแสดงทำทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการให้มาก และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น ประกอบเพลงซึ่งแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ทีละคนตามลำดับ</p> <p>2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกทำทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอทำทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อทำทางการเคลื่อนไหวนั้น</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง</p>
11	การฟังเพื่อ แปล ความหมาย ของดนตรี ,	ฝึกฝนทักษะ การฟังเพื่อแปล ความหมายของ ดนตรีนำไปสู่	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ</p> <p>2. ขั้นฝึก</p>

	<p>การสร้าง จินตนาการ และการ เคลื่อนไหว ภายนอก ภายนอก</p>	<p>จินตนาการใน การสร้างสรรค ท่าทางการ เคลื่อนไหว ภายนอกที่ หลากหลาย ประกอบ จังหวะดนตรี ได้</p>	<p>2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบอย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่นักเรียนจินตนาการอีกครั้ง</p> <p>2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการให้มาก และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น ประกอบเพลงซึ่งแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ที่ละคนตามลำดับ</p> <p>2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง</p>
12	<p>การฟังเพื่อ แปล ความหมาย ของดนตรี , การสร้าง จินตนาการ , การ เคลื่อนไหว ภายนอก และปัจฉิม นิเทศ</p>	<p>ฝึกฝนทักษะ การฟังเพื่อแปล ความหมายของ ดนตรีนำไปสู่ จินตนาการใน การสร้างสรรค ท่าทางการ เคลื่อนไหว ภายนอกที่ หลากหลาย ประกอบ จังหวะดนตรี และเพื่อให้ นักเรียนสรุป ความรู้ที่ได้จาก การใช้กิจกรรม ดนตรีตาม แนวคิดของ</p>	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ</p> <p>2. ขั้นฝึก</p> <p>2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบอย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่นักเรียนจินตนาการอีกครั้ง</p> <p>2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการให้มาก และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น ประกอบเพลงซึ่งแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ที่ละคนตามลำดับ</p> <p>2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถาม</p>

		<p>ออร์ฟ เพื่อ ไป พัฒนาความคิด สร้างสรรค์</p>	<p>นำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง</p> <p>3.2 ผู้วิจัยตอบข้อซักถามในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ</p> <p>3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้า ทดลองในครั้งนี้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p>3.4 ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ให้ความร่วมมือใน การทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง</p>
--	--	---	---

หมายเหตุ ในการทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที

รายละเอียดโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

การทดลองครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย และสร้างบรรยากาศเป็นกันเองในกลุ่ม
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
3. เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะใช้โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. ตารางกำหนดการฝึก
2. แอมบูรีน

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง
2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนด้วยการฝึกการร้องเพลง และแสดงท่าทางด้วยกิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวีตตี้ เพลง แมลงตัวหนึ่ง และเพลง รถอีแต่น ตามลำดับ
3. เมื่อจบกิจกรรมเข้าจังหวะให้นักเรียนแนะนำตัวเองจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น
4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ และความหมายของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
6. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบขั้นตอน ตลอดจนวิธีการและข้อพึงปฏิบัติเมื่อทำกิจกรรม
7. ผู้วิจัยนัดวันและเวลา ที่จะทำการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการร่วมกิจกรรม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 1

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง แมลงตัวหนึ่ง

มีแมลงตัวหนึ่งเกาะอยู่บนจมูกกระต่าย

มันจึงปัด มันจึงปัด แมลงก็บินหนีไป

3. เพลง รถอีแตน

แตน ๆ ๆ ขับรถอีแตนถือพวงมาลัย

ขับไปขับมาเลียวซ้าย ขับไปขับมาเลียวขวา

รถข้างหน้าเบรกเอี้ยด จิก ๆ ๆ

การทดลองครั้งที่ 2

เรื่อง การฟังเพื่อแปลความหมายของคนตรี

จุดประสงค์ ฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของคนตรีนำไปสู่จินตนาการในการสร้างสรรค์ทำทาง

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง แมลงตัวหนึ่ง

หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลง Arm Movement ที่ความเร็ว 80 bpm ให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถามดังนี้

- หลังจากที่เราได้ฟังเพลงแล้วนักเรียนคิดถึงอะไร

จากนั้นให้นักเรียนบอกถึงจินตนาการตัวละครของแต่ละคนออกมาอย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้ทุกคนมองเห็น

2.2 ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถามดังนี้

- เรามาลองดูกันซิว่าเขาเหล่านี้เขาทำอะไรกันบ้างให้ออกมาเป็นเรื่องราว

ให้นักเรียนบอกถึงเรื่องราวอย่างรวดเร็ว โดยนำตัวละครที่อยู่บนกระดาน มาสร้างเป็นเรื่องราวที่ละคนตามลำดับ แล้วผู้วิจัยจดบันทึกเรื่องราวเอาไว้

2.3 ผู้วิจัยทบทวนเรื่องราวที่นักเรียนจินตนาการให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วผู้วิจัยแต่งเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ แล้วนำมาประกอบเพลง Arm Movement ที่ความเร็ว 80 bpm และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อเรื่องราวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังกัดจากการตอบคำถามของนักเรียน

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 2

1. เพลง สวัสดิ์
สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน
เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง แมลงตัวหนึ่ง
มีแมลงตัวหนึ่งเกาะอยู่บนจมูกกระต่าย
มันจึงปิด มันจึงปิด แมลงก็บินหนีไป

3. เพลง Arm Movement

การทดลองครั้งที่ 3

เรื่อง การสร้างจินตนาการ

จุดประสงค์ สามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แคมบูรีน
2. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง แมลงตัวหนึ่ง หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยนำเรื่องราวที่จดบันทึกไว้จากการทดลองครั้งที่ 2 ทบทวนเรื่องราวให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการเรื่องราวส่วนใดก็ให้แสดงท่าทางในส่วนนั้น แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้นักเรียนจินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตัวเองที่ได้รับให้หลากหลาย แปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของตัวเองละครตามที่จินตนาการไว้ทีละคนตามลำดับ แล้วผู้วิจัยจดบันทึกเรื่องราวเอาไว้

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล

สังเกตจากการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย แปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นของนักเรียน

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 3

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง แผลงตัวหนึ่ง

มีแผลงตัวหนึ่งเกาะอยู่บนจุมูกกระต่าย

มันจึงปัด มันจึงปัด แผลงก็บินหนีไป

การทดลองครั้งที่ 4

เรื่อง การเคลื่อนไหวภายนอก

วัตถุประสงค์ สามารถสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกประกอบจังหวะดนตรีได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง แมลงตัวหนึ่งหลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยนำเรื่องราวและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียนที่จดบันทึกไว้จากการทดลองครั้งที่ 2 และ 3 ให้นักเรียนทบทวนอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแต่ละคนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประสานกันตามเรื่องราวที่ได้แต่งไว้ แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของตัวเองที่คิดว่าดีที่สุด และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น

2.2. หลังจากให้นักเรียนทำความเข้าใจเรื่องราวและท่าทางการเคลื่อนไหวประสานกันเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเปิดเพลง Arm Movement โดยแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm สลับกัน และผู้วิจัยคอยควบคุมการแสดงของนักเรียนจนจบเรื่องราวที่แต่งไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล

สังเกตจำนวนและความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน ประกอบกับอัตราความเร็วของเพลงที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 4

1. เพลง สวัสดิ์
สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน
เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์
2. เพลง แมลงตัวหนึ่ง
มีแมลงตัวหนึ่งเกาะอยู่บนจมูกกระต่าย
มันจึงปิด มันจึงปิด แมลงก็บินหนีไป
3. เพลง Arm Movement

การทดลองครั้งที่ 5

เรื่อง การฟังเพื่อแปลความหมายของคนตรี

วัตถุประสงค์ ฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของคนตรีนำไปสู่จินตนาการในการสร้างสรรค์ทำทาง

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน
4. แลบบันทึกเสียงต่างๆ

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง รถอีแต่น หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดแลบบันทึกเสียงต่างๆ ให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยหลังจากที่เราได้ฟังเสียงนี้แล้วนักเรียนคิดถึงอะไร

จากนั้นให้นักเรียนบอกถึงจินตนาการของแต่ละคนออกมา โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ แล้วสิ่งเหล่านี้ทำอะไรได้บ้าง แล้วทำทางของมันเป็นอย่างไรร

จากนั้นให้นักเรียนตอบแล้วแสดงทำทางการเคลื่อนไหวของสิ่งนั้น

2.2 ผู้วิจัยเปิดเพลง Chase your cares away ที่ความเร็ว 80 bpm ให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยหลังจากที่เราได้ฟังเพลงแล้วนักเรียนคิดถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน

หลังจากนั้นให้นักเรียนบอกถึงจินตนาการของแต่ละคนออกมาอย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยจดบันทึกเอาไว้

2.3 ผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่นักเรียนจินตนาการไปอีกครั้งหนึ่ง แล้วผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อจินตนาการนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 5

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง รถอีแต่น

แต่น ๆ ๆ ขับรถอีแต่นถือพวงมาลัย

ขับไปขับมาเลียวซ้าย ขับไปขับมาเลียวขวา

รถข้างหน้าเบรกเอี้ยด จิก ๆ ๆ

3. เพลง Chase your cares away

การทดลองครั้งที่ 6

เรื่อง การสร้างจินตนาการ

จุดประสงค์ สามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ทำทางการเคลื่อนไหวภายนอกได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ดี และเพลง รถอีแต๋น หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้จากการทดลองครั้งที่ 5 ทบทวนให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการทำทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนแสดงทำทางการเคลื่อนไหว โดย ให้นักเรียนจินตนาการทำทางการเคลื่อนไหวให้หลากหลาย แปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงทำทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการไว้ทีละคนตามลำดับ แล้วผู้วิจัยจดบันทึกเอาไว้

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกทำทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอทำทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อทำทางการเคลื่อนไหวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล

สังเกตจากการแสดงทำทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย แปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นของนักเรียน

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 6

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง รถอีแต่น

แต่น ๆ ๆ ขับรถอีแต่นถือพวงมาลัย

ขับไปขับมาเลียวซ้าย ขับไปขับมาเลียวขวา

รถข้างหน้าเบรกเอี้ยด จิก ๆ ๆ

การทดลองครั้งที่ 7

เรื่อง การเคลื่อนไหวภายนอก

วัตถุประสงค์ สามารถสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกประกอบจังหวะดนตรีได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง รถอีแต๋น หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้จากการทดลองครั้งที่ 5 และ 6 ทบทวนให้นักเรียนอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแต่ละคนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวจากจินตนาการให้มากที่สุด และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเองประกอบเพลง Chase your cares away โดยแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ทีละคนตามลำดับ

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล

สังเกตจากจำนวนและความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นของท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน ประกอบกับอัตราความเร็วของเพลงที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 7

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง รถอีแต่น

แต่น ๆ ๆ ขับรถอีแต่นถือพวงมาลัย

ขับไปขับมาเลียวซ้าย ขับไปขับมาเลียวขวา

รถข้างหน้าเบรกเอี้ยค จิก ๆ ๆ

3. เพลง Chase your cares away

การทดลองครั้งที่ 8

เรื่อง การฟังเพื่อแปลความหมายของคนตรี

วัตถุประสงค์ ฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของคนตรีนำไปสู่จินตนาการในการสร้างสรรค์ทำทาง

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง รดตุ๊กๆ หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลง The Gardener ที่ความเร็ว 80 bpm ให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยหลังจากที่เราได้ฟังเพลงแล้ว นักเรียนคิดถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน หลังจากนั้นให้นักเรียนบอกถึงจินตนาการของแต่ละคนออกมาอย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้ทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยจับบันทึกเอาไว้

2.2 ผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่นักเรียนจินตนาการไปอีกครั้งหนึ่ง แล้วผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อจินตนาการนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 8

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง รถตุ๊กๆ

รถตุ๊กๆ บรรทุกถ่าน

เลียวซ้ายขึ้นสะพาน เลี้ยวขวาขึ้นสะพาน

ซึกกระตุก ๆ ๆ

3. เพลง The Gardener

การทดลองครั้งที่ 9

เรื่อง การสร้างจินตนาการ

จุดประสงค์ สามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แคมบูรีน
2. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง รดตุ๊กๆ หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้จากการทดลองครั้งที่ 8 ทบทวนให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้นักเรียนจินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวให้หลากหลาย แปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามที่จินตนาการไว้ทีละคนตามลำดับ แล้วผู้วิจัยจดบันทึกเอาไว้

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล

สังเกตจากการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย แปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นของนักเรียน

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 9

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง รถตุ๊กๆ

รถตุ๊กๆ บรรทุกถ่าน

เลี้ยวซ้ายขึ้นสะพาน เลี้ยวขวาขึ้นสะพาน

ซักระตุก ๆ ๆ

การทดลองครั้งที่ 10

เรื่อง การเคลื่อนไหวภายนอก

วัตถุประสงค์ สามารถสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกประกอบจังหวะดนตรีได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ และเพลง รดตุ๊กๆ หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์กับนักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้จากการทดลองครั้งที่ 8 และ 9 ทบทวนให้นักเรียนอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแต่ละคนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว แล้วผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวจากจินตนาการให้มากที่สุด และมีความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลง The Gardener โดยแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ทีละคนตามลำดับ

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน โดยเลือกนักเรียนจำนวน 2 คน มานำเสนอท่าทางการเคลื่อนไหวหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล

สังเกตจากจำนวนและความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นของท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน ประกอบกับอัตราความเร็วของเพลงที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 10

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน

เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์

2. เพลง รถตุ๊กๆ

รถตุ๊กๆ บรรทุกถ่าน

เลียวซ้ายขึ้นสะพาน เลี้ยวขวาขึ้นสะพาน

ซ้กกระตุก ๆ ๆ

3. เพลง The Gardener

การทดลองครั้งที่ 11

เรื่อง การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี การสร้างจินตนาการ และการเคลื่อนไหวภายนอก
วัตถุประสงค์ ฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรีนำไปสู่จินตนาการในการ
สร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกประกอบจังหวะดนตรีได้

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แทมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ หลังจากนั้น
ผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลง The Snowman ที่ความเร็ว 80 bpm ให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้คำถาม
เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยหลังจากที่เราได้ฟังเพลงแล้ว
นักเรียนคิดถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน หลังจากนั้นให้นักเรียนบอกถึงจินตนาการของแต่ละคนออกมา
อย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้ทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยทบทวนสิ่ง
ที่นักเรียนจินตนาการไปอีกครั้ง

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วผู้วิจัยใช้
คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้
นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวจากจินตนาการให้มาก และมีความแปลกแตกต่างจากความคิด
ของคนอื่น แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลง “The
Snowman” โดยแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ที่ละคน
ตามลำดับ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัย
สรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามจำนวนและความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่น
ของท่าทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน ประกอบกับอัตราความเร็วของเพลงที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 11

1. เพลง สวัสดิ์
สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน
เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์
2. เพลง The Snowman

การทดลองครั้งที่ 12

เรื่อง การฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรี การสร้างจินตนาการ การเคลื่อนไหวภายนอก และ
ปัจจัยमित

วัตถุประสงค์ ฝึกฝนทักษะการฟังเพื่อแปลความหมายของดนตรีนำไปสู่จินตนาการในการ
สร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวภายนอกประกอบจังหวะดนตรี และเพื่อให้นักเรียนสรุปความรู้ที่
ได้จากการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เพื่อไปพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. แคมบูรีน
2. เครื่องเสียง
3. กระดาน

วิธีการทดลอง

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเพลง สวัสดิ์ หลังจากนั้น
ผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลง Arm Movement ที่ความเร็ว 80 bpm ให้นักเรียนฟัง แล้วผู้วิจัยใช้
คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยหลังจากที่เราได้ฟังเพลงแล้ว
นักเรียนคิดถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน หลังจากนั้นให้นักเรียนบอกถึงจินตนาการของแต่ละคนออกมา
อย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยจะเขียนลงบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนทุกคนมองเห็น แล้วผู้วิจัยทบทวนสิ่ง
ที่นักเรียนจินตนาการไปอีกครั้ง

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนที่จินตนาการท่าทางการเคลื่อนไหวของตนเอง แล้วผู้วิจัยใช้
คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว โดยให้
นักเรียนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวจากจินตนาการให้มาก และมีความแปลกแตกต่างจากความคิด
ของคนอื่น แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว ประกอบเพลง Arm
Movement โดยแบ่งอัตราความเร็วออกเป็น 2 ระดับ คือ ความเร็ว 80 bpm และ 120 bpm ทีละคน
ตามลำดับ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัย
สรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

3.2 ผู้วิจัยตอบข้อซักถามในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าทดลองในครั้งนี้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3.4 ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจำนวนและความแปลกแตกต่างจากความคิดของคนอื่นของ ทำทางการเคลื่อนไหวของนักเรียน ประกอบกับอัตราความเร็วของเพลงที่เปลี่ยนแปลงไป
2. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของ ออร์ฟ
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการสรุปของนักเรียนที่ได้ร่วมการใช้ กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 12

1. เพลง สวัสดิ์
สวัสดิ์ สวัสดิ์ ยินดีที่พบกัน
เธอและฉันพบกัน สวัสดิ์
2. เพลง Arm Movement

Arm Movement

The musical score is written in 2/4 time and consists of three systems of piano accompaniment. The key signature has one flat (B-flat).

System 1: The first measure contains a Gm7 chord. The second measure contains a C7 chord. The third measure contains an F chord. The tempo marking *poco rit.* is placed above the second measure, and *a tempo* is placed above the third measure.

System 2: The first measure contains a C7 chord. The second measure contains an F chord. The third measure contains a C7 chord. The fourth measure contains an F chord.

System 3: The first measure contains an F#° chord. The second measure contains a Gm7 chord. The third measure contains a C7 chord. The fourth measure contains an F chord. The fifth measure contains an F chord. A first ending bracket labeled '1' spans the fourth and fifth measures, and a second ending bracket labeled '2' spans the fifth measure. The piece concludes with a double bar line.

Chase Your Cares Away

Chase Your Cares Away

Chord progression: F, B $\flat$, C7, F, F

Chord progression: B $\flat$, C7, F

Chord progression: B $\flat$, B $\flat$ $^{\circ}$, C7, F

The Gardener

The musical score for "The Gardener" is presented in three systems. The first system consists of five measures with chords C, C#°, Dm, G7, and C. The second system consists of four measures with chords F and C. The third system consists of five measures with chords C#°, Dm, G7, C, and C, and includes a first ending bracket over the final two measures.

C C#° Dm G7 C

F C

C#° Dm G7 C C

1

The Snowman

The musical score for "The Snowman" is presented in four systems, each with a piano accompaniment and guitar chord notation. The key signature is one flat (Bb) and the time signature is 4/4.

System 1: The piano part features a melody of eighth notes in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. Chords are: F, C7, F, Bb, D7, Gm, C7, F.

System 2: The piano part continues with a similar rhythmic pattern. Chords are: F, C7, F, Bb, G7, C7, F, C7, F.

System 3: The piano part includes dynamic markings: *poco rit.* and *a tempo*. Chords are: G7sus, C7, Am7, D+, D7, Gm7, C7.

System 4: The piano part concludes with the same rhythmic pattern. Chords are: F, D+, D7, Gm, G7, C7, F, C7, F.

Driving Along On The Big Red Bus

D A7 D A7
 D A7 D Em A7 D
 G D Em D A7 D
 E7 A Em7 A7 D D D6
 1,2,3, 4.

ตาราง 7 แสดงคะแนนเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลัง
ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	R^+	R^-
1	0	13	13	7	0
2	0	18	18	8	0
3	4	11	7	2	0
4	5	16	11	6	0
5	5	10	5	1	0
6	6	15	9	4	0
7	7	15	8	3	0
8	8	18	10	5	0
	Mdn = 5.0	Mdn = 15.0		$\sum R^+ = 36$	$\sum R^- = 0$
	Q.D. = 3.0	Q.D. = 2.5			

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงคะแนนเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลัง
ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	R^+	R^-
1	0	0	0	2	0
2	2	0	-2	0	1
3	4	8	4	5.5	0
4	5	5	0	2	0
5	6	9	3	4	0
6	7	6	-1	0	2
7	8	8	0	2	0
8	8	12	4	5.5	0
	Mdn = 5.5	Mdn = 7.0		$\Sigma R^+ = 21$	$\Sigma R^- = 3$
	Q.D. = 2.5	Q.D. = 4.0			

$$T = 3^*$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 แสดงผลต่างของคะแนนเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่
 ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
 ตามแนวคิดของออร์ฟ

คนที่	กลุ่มทดลอง				คนที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ		ก่อน ทดลอง	หลัง ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ
1	0	13	13	15	1	0	0	0	4
2	0	18	18	16	2	2	0	-2	1
3	4	11	7	10	3	4	8	4	7.5
4	5	16	11	14	4	5	5	0	4
5	5	10	5	9	5	6	9	3	6
6	6	15	9	12	6	7	6	-1	2
7	7	15	8	11	7	8	8	0	4
8	8	18	10	13	8	8	12	4	7.5
	Mdn _{diff} = 9.5			Σ R ₁ = 100		Mdn _{diff} = 0.0			Σ R ₂ = 36
	Q.D _{diff} = 2.0					Q.D _{diff} = 2.0			

$$U = -8^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$U_1 = n_1 n_2 + n_1(n_1 - 1) / 2 - \sum R_1 = 64 + 28 - 100 = -8$$

$$U_2 = n_1 n_2 + n_2(n_2 - 1) / 2 - \sum R_2 = 64 + 28 - 36 = 56$$

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นายเทพรัตน์ พานิชยิ่ง
วันเดือนปีเกิด	19 เมษายน 2526
ภูมิลำเนา	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	257/14 ซ.พัชรภา ตลาดบางเขน หลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2548	ปริญญาตรี วท.บ. (สาขาจิตวิทยา) คณะมนุษยศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2553	ปริญญาโท กศ.ม. (สาขาจิตวิทยาการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ